

Informační bulletin

HISTORICKÉ SPOLEČNOSTI PRO
AKTUALIZACI ODKAZU ČESKÉ REFORMACE,
o. s.

VERITAS

č. 20-21/2012-2013

Pro informaci svých členů vydává VERITAS podle potřeby.

Obsah

1. Mimořádná valná hromada **VERITAS** k životnímu jubileu moderátorky E. Melmukov-Šašecí
Eva Romana Melmuková Šašecí (O. Macek) 2
Medaile vděčnosti ČCE pro Evu Melmukovou (M. Soukup) 6
2. 34. a 35. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy . . 7
3. Jubilejní valná hromada **VERITAS** 2012
Zpráva z jubilejní volební valné hromady 26/5/2012 (M. Soukup) 8
Znovupostavení tzv. mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze . . . 10
Společnost VERITAS v období 2011-2012 12
4. Pietní akt na Staroměstském náměstí v Praze 21/6/2012
Projev v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze
(M. L. Neudorflová) 16
5. Jiří Kezelius Bydžovský (B. Jonášová) 18
6. Zprávy a oznámení
Informace o novém eurokontu společnosti VERITAS 19
Účelová sbírka do konce roku 2013 20
Prohlášení moderátorky VERITAS k aktuální problematice církevních restitucí a finanční odluky státu a církví (a reakce na něj) 20
O čem mj. jednal výbor VERITAS 14/1/2012, 24/3/2012, 26/5/2012, 4/7/2012 a 13/10/2012 22
Internetové stránky společnosti VERITAS 25
Upozornění na nové publikace, nahrávky apod. 26
Pozvánky na nejbližší akce 31
Dokumentární filmy České televize o české reformaci 32
7. Vložené přílohy
Kalendarium VERITAS 2013
Toleranční modlitebny a valdensko-hugenotské temply (malý tisk)
Objednávkový formulář nahrávek VERITAS

Mimořádná valná hromada VERITAS k životnímu jubileu moderátorky E. Melmukové-Šašecí

(Praha Smíchov, 25/2/2012)

V den významného životního jubilea doc. PhDr. Evy Romany Melmukové, rozené Šašecí, uspořádala **VERITAS**, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, o. s., mimořádnou valnou hromadu. Konala se v sálku sborového domu Českobratrské církve evangelické v Praze Smíchově v ulici Na Doubkové. Na jejím programu byla spíše neformální společná oslava narozenin současné moderátorky (tzn. předsedkyně) historické společnosti **VERITAS**.

Eva Romana Melmuková Šašecí

Úvodní proslov na mimořádné valné hromadě VERITAS 25. února 2012.

Eva Melmuková, ze starobylého telčského rodu Šašecí, se narodila v Římě v zařízení německých diakonek, na svět jí pomáhala italská porodní bába a francouzský lékař, za kmotry jí byli občané švédského království.

Dětství prožila v dědečkově pekárně v německo-česko-židovské Jihlavě na sklonku třicátých let. Zůstaly v ní z té ulice Matky Boží obrazy německých selek, židovských kamarádů i dědečka s příznačným jménem Papež, který bez hluku opustil římské katolictví a stal se členem československé církve.

Na Nerudově gymnáziu v Praze si pod lavicí, řekl bych, pilně četla prameny české reformace a Palackého koncepci českých dějin (už tehdy) přijala za svou, a již ji neopustila.

Konfirmována byla tady na Smíchově v Českobratrské církvi evangelické, do níž vstoupili její rodiče. Víra je prý pro ni stejně samozřejmá jako dýchání. V Telči u staré paní Zástěrové nasála písmáctví – starobylé, prosté, neokázalé, i českobratrskou zbožnost.

Chtěla studovat a učit historii. V roce 1948 však začalo být víc než zřejmé, že v církvi se přeci jen bude žít a pracovat svobodněji. Nastoupila tedy na Komenského evangelickou bohoslovec-kou fakultu. Děkanem J. L. Hromádkou prý oslněna nebyla, na rozdíl od svých spolužáků, býval by jí byl bližší zřejmě František Žilka a jeho tehdy již mrtví či penzionovaní liberální soupeřníci. Za to však ještě zastihla živého Ferdinanda Hrejsu, hvězdu F. M. Bartošovu a samozřejmě Rudolfa Řičana a Amedea Molnára. Záměrně jmenuji pouze představitele katedry církevních dějin. Po roce přidala totiž k teologii mimořádně historii a archivnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. Zde se jejím asi nejvýznamnějším učitelem stal Václav Vojtišek, přední diplomatik, heraldik a sfragista, archivář hlavního města a univerzity. Od něj a jeho žáků byla tedy cvičena (a vycvičena) v historické metodě a k práci s prameny. Na některé přednášky jí chodil zapisovat tatínek, předčasně penzionovaný přední český zemědělský odborník Oto Šašecí. V závěru studia dostala první z faustovských nabídek, aby volila mezi teologií a historií.

Volila teologii, mimořádný index schovala do šuplíku a v prosinci 1954 nastoupila jako vikářka pražského smíchovského sboru. Plamenná žena na kazatelně dostala přezdívku po francouzské nejprve kacířce, později světici 15. století a Praha se na ni chodila dívat... tři roky. Státní souhlas k výkonu duchovenské činnosti ztratila nakonec na 29 let. Uprostřed padesátých let mluvila přespříliš o Husovi a moc nahlas zpívala se smíchovskou mládeží Ó svatý Bože, slyš naše hlasy, když k tobě lkáme za národ svůj...

Otec byl ve vězení. Zůstaly tři ženy, babička s nepatrným důchodem, maminka bez prostředků, dcera bez práce. Ve schránce se jim občas objevily obálky bez zpáteční adresy s penězi,

Momentka z předávání ocenění (Foto M. Soukup)

otevřeným oknem si signalizovali, že v bytě probíhá policejní prohlídka, matka na dceru čekala v Bartolomějské.

Tuhle dobu ilustrují její básně ve sbírce *Ohlasy (Ohlasy padesátých a šedesátých let. Básně. 1991)*. Texty řezavého, dunivého apelativního patosu, v nejvlastnějším smyslu toho slova. Radikalita, prostota, poměřování přítomnosti minulostí. Řeč je v nich o Kristu Králi, o zemi, národu, soudruzích a hemží se vykřičníky. V rytmech seifertovských, horovských i nezvalovských je to svérázný (osobitý) pokus vystihnout dobu štěpení charakterů.

A tak sbírala blechy ze špinavého prádla, byla krámskou v Osvobozené domácnosti, figurantkou v Geodézii Stříbro, laborantkou v Západočeských mlékárnách, pracovnící Městského muzea ve Stříbře a zásobovací referentkou Koh-i-nooru v Dačicích. K maturitě z klasického gymnázia přidala maturitu z dálkového studia Střední průmyslové školy potravinářské technologie.

Více jak půl století je od té doby jejím partnerem Jiří Melmuk, se kterým mají syna Petra. Ani jednomu z nich nedává dodnes vydechnout, což vlastně nikomu vedle sebe. Dům Václava Beneše Optáta na telčském náměstí, který kdysi Melmukovi koupili pro sebe i sbor bez fary, neutichá a kamrlík za koupelnou svítí přes půlnoc.

Uvolněná šedesátá léta jí „dovolila“ nové externí studium etnografie a folkloristiky, doktorát i odbornou práci v Muzeu Vysočiny. Už však nikoli vědeckou kandidaturu, protože ta by souvisela se vstupem do strany. Naopak s nástupem normalizace znovu Eva Melmuková „změnila obor“ a tentokrát se ocitla ve Výzkumném ústavu pivovarském a sladařském.

V roce 1986 jí byl jako invalidní důchodkyni po celkové mrtvici dovolen návrat na kazatelnu, telčskou, v kostele sv. Ducha. Za tři roky se ovšem v listopadových dnech jako první v Telči vy-

šplhala i na improvizovanou tribunu (na chvíli se tam vedle ní objevil také Egon Bondy), zakládala zdejší Občanské fórum a vyhrála s přehledem první svobodné volby do zastupitelstva města, které bylo za jejího působení zapsáno na seznam UNESCO.

V roce 1990 se habilitovala na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a krátkých pět let přednášela svůj vlastní obor, církevní dějiny.

S hůlkou na lavičku u některého z telčských rybníků dosud neusedla a usednout určitě ani nestihne. Vedle aktivit sborových totiž připravuje v archivech další edice tolerančních přihlášek, přednáší regionální historii jižní Vysočiny v muzejních spolcích, církevní dějiny při sborových výročích, moderuje práci historické společnosti **VERITAS**, připravuje výstavy a píše odborné i popularizační studie či recenze. Vaří, zavařuje, češe keře, káže, učí německy, vykládá bibli... naslouchá, vychovává, vytahuje z vody, mluví, víří prach.

V jedné větě „*I zůstávali v učení apoštolském, a v společnosti, a v lámání chleba, a na modlitbách.*“ (Skutky 2,42) chtěl evangelista Lukáš v prvním století zřejmě povědět svému sboru, co má být v životě křesťanského společenství nejpodstatnější. Pokřtění si především mají opakovat Ježíšův příběh a jeho učení, vykládat si je, mít v nich naději, žít podle nich, inspirovat se jimi a svůj život podle nich neustále poměřovat. Pak mají tvořit společenství, totiž jeden druhého pevně podpírat, povzbuzovat, učit, napomínat, jeden za druhého má být odpovědný. Církev je spolubytí lidí, kteří jsou si nějak vědomi toho, jak jsou na tom před Bohem, ale také jsou vděční za to, že Bůh o ně pořád má zájem a snaží se z téhle vděčnosti žít. Třetím znakem církve je lámání chleba, nechat se Ježíšem Kristem pozvat k jeho Večeři, ale také se sami rozdělit s druhými (možná především nekřesťany), dávat, lámání chleba je společné jídlo lidí, kteří nerozlišují podle majetku, původu, barvy tváře ani pohlaví. A nakonec se mají křesťané společně modlit: Bohu děkovat, prosit ho, chválit, přimlouvat se za druhé, zpovídat se mu, zkrátka mluvit s ním, žít s ním. Už v Lukášově době to nebyl historický obraz skutečnosti, ale teologické přání. Církev byla už tehdy plná lidských i ideologických rozporů.

Eva Melmuková nepřestává takovouto Lukášovskou církev hledat jako historička a prosazovat jako kazatelka. Co je nad to, považuje za konstantinské břemeno či středověký folklór. Je záměrně trochu aliturgická a ateologická, což je také možná jedno z jejích úskalí. Nechtěla studovat církev jako instituci a v instituci se jí ani nechce příliš pobývat, hledá neformalizované a státem nezaštiťované obecenství Kristových učednic a učedníků, nabádá k němu z kazatelny, ale snad jej také občas někde zakouší a vděčně přijímá.

Své profesní kolegy z řad historiků (a možná někdy i teologů) uváděla a uvádí do rozpaků právě tím, že nepřestává opakovat, že organizační struktura církve není a nemá být jejím znakem.

Jakým způsobem víra (myšlení) křesťana (křesťanů) ovlivňovala jeho (jejich) životní orientaci? Jakým způsobem vykládal do svého života Písmo svaté? Jaké bylo jeho svědectví pro Písmo svaté, jak na Písmo odpovídal ve svém životě? Jak ve svých všedních dnech svědčili minulí křesťané (ať už byli zapsáni do jakýchkoli matrik) o Bohu, jak svědčíme my...?

Jak naznačeno získala Eva Melmuková navzdory době výborné archivářské (pozitivistické) vzdělání. Označení církevní historička se brání s tím, že je jejím úkolem dávat promlouvat pramenům. Když přednášela na fakultě, nenesly její kurzy název církevní dějiny, ale Evropa, Afrika, Československo... jako prostor života křesťanské církve. Oborově se však cíleně zaměřila na křesťanské (reformační) minority, které jí byly teologicky sympatické. V době, kdy se to ještě nenosilo, psala mikrohistorické sondy ze života křesťanů. Z původní snahy udělat pořádek v kartotéce toleranční církve vzešel výzkum, který do značné míry přepsal dosavadní české církevní dějiny. Spolu s Komisí pro toleranční přihlášky odkryla pro velkou část Moravy a Čech to, co bylo dosud známo jen z dílčích a regionálně omezených studií a jako první spolehlivě prokázala dosud jen tušenou a legendarizovanou kontinuitu předbělohorských a tolerančních církví (podle ní církve jedné). Obě monografie, *Evangelíci v rané toleranční době*. 1–8. (1995–1996)

(spolueditorka) i *Patent zvaný toleranční* (1999), jsou dnes standardními díly k církevním dějinám 18. století a jakékoli další bádání se s nimi musí vyrovnat.

Práce s prameny přerostla v jejím případě až v osobní (zaujatý) rozhovor s tajnými evangelíky, s přihlašujícími se k povoleným konfesím po tzv. tolerančním patentu i s těmi, kdo je vyslychali. Z toho vznikla v době, kdy Lawrence Stone teprve ohlásil v historiografii návrat k vyprávění, knížka *Setkání po dvou stoletích*. (1985, 2011), která reprodukuje právě výsledky jejího bádání formou příběhu.

Ostatně, jak jinak zaznamenat životní orientaci na vyprávění příběhu Boha s lidmi, za jehož součást se teolog či církevní historik také považuje (smí považovat), v jehož tradici stojí, než o ní vyprávět. (Byť s rizikem záměny faktů s fikcí, rekonstrukce s konstruováním.)

Vyprávění sice není primárním jazykovým modem teologie, jak někdy bývá tvrzeno, ale je základním médiem vytváření náboženské identity. Člověk i společenství jsou tím, co vyprávějí jejich příběhy a k jakému konání je jejich příběhy inspirují a navádějí. Vyprávění definují (ukotvují, stabilizují) ale také znejistňují jednotlivci i celá společenství svou identitu. Vyprávění nabízejí nejen identifikaci, nýbrž se od nich odvíjejí i způsoby života těch, kteří je přijali za svá. O vlastním vztahu (prožitku, zkušenosti, důvěře) člověka k jinému může člověk jen vyprávět. Církev jako taková je společenství sdružené kolem vyprávěného příběhu. Vyprávění (v pluralitě tohoto pojmu – story, history, Geschichte) je ostatně i pramenem církevních dějin.

K příběhům křesťanů, k příběhům o zbožnosti, o víře, o životě s Bohem, není nutné (možné) přistupovat jako k něčemu uzavřenému, co nyní lze z odstupu popsat. Lze je vnímat jako živou tradici, která jejich zapisovatele určuje a ovlivňuje.

Církevní dějiny jsou dějinami působení (Wirkungsgeschichte), např. dějinami působení událostí Velikonoc, Letnic a snad i Krista.

Církevní historik (teolog) je tu od toho, aby vědomě usilovat o poznání „myšlení“ těch, jejichž svědectví je obsaženo v jeho tradici, a v míře, která je mu umožněna, zkoušet rozeznat jejich „sebeporozumění“ (jejich zbožnost) tak, jak se projevovalo v chápání jejich vlastní účasti na božím příběhu s člověkem.

Jak naznačeno, pomínuta nesmí být kritická funkce – rozlišovat mezi fikcí a realitou, událostí smyšlenou a skutečnou, mezi mýtem a verifikovatelným příběhem; odborný diskurz je kritikem identity i její skutečnou podpěrou. Církevní historik by se však také zároveň neměl zbavit odpovědnosti a svou „látku“ vystavit i kritice teologické – jak je tento příběh práv biblickému vyprávění (které kriticky zpřesňuje a interpretuje biblistika a dogmatika). Každý historikem interpretovaný příběh o zbožnosti je současně také relativizován (interpretován) tím Příběhem, který samotný původní příběh chtěl interpretovat (mít na něm podíl).

Historiograficky zachycená vyprávění příběhů žité zbožnosti mohou (mají) vzbuzovat otázky – a to i otázky po Bohu.

Kým je Eva Melmuková? Ženou statečnou, ženou umlčenou pro shromáždění církve, ženou, co ve shromáždění církvi nemlčí? Člověk, který nechodí, ale utíká? Vyznavačem někde mezi tábory, Chelčickým a Masarykem? Patří na politickou agoru demokratické společnosti, chrámovou kazatelnu i za univerzitní katedru, všechno okusila, o všechno také přišla, nebo to dobrovolně opustila; zvládla nezatrpnout. Nenápadně adoptovala dost těch, kteří to potřebovali. Myslím, že nehraje na splněné sny ani kariéru. Jak naznačeno: žije v lidové církvi, i když je bytostně proti něčemu takovému; zachraňuje chrámové stavby v krajině, i když by se raději scházela u stolu v obývacím pokoji... Je pestrá, nevlažná, nezařaditelná, vyčnívá a nepotřebuje k tomu vyskakovat ani velkou postavu.

Jiří Melmuk křtil moji maminku, Eva Melmuková ji pohřbívala, mě oddávala. Asi dvacet let ji obdivuji pro její integrální osobnost, pro její příběh. Štve mě, provokuje, nesouhlasím s ní, často mi připadá, že zjednodušuje, že je přespříliš radikální, konfrontační, rozdělující, přespříliš jedno-

značná... rozčiluje mě, když se pak ukáže, že zase měla pravdu. Je kolem ní chaos, běh, stále se něco někam stěhuje či přenáší...

...mám ji moc rád, velmi si ji vážím a za hodně jsem ji vděčný.

Dokážu si představit dost věcí, které bych ji chtěl teď přát, ale jak říká její sumrakovský soused a také oponent Otakar A. Funda, přát má smysl jen to, k čehož splnění můžeme nějak napomoci. Přejí jí, aby o jejím příštím výročí nemusel nikdo dávat dohromady její příběh, ale aby jej napsala sama. A k tomu se jí chystám v nejbližší době konečně přimět...

Mgr. Ondřej Macek, Th.D. ■

Medaile vděčnosti ČCE pro Evu Melmukovou

Životní bilancování teoložky a historičky

Zpráva pro Evangelický měsíčník Český bratr.

U příležitosti významného životního jubilea evangelické farářky, historičky a archivářky doc. PhDr. Evy Melmukové-Šašecí předala 25. února 2012 synodní kurátorka ČCE Lia Valková oslavenkyni pamětní Medaili vděčnosti ČCE. Ocenila tak její celoživotní nasazení a dlouholetou službu v církvi, kterými ji i společnost znatelně obohatila.

Eva Melmuková prošla ve svém pestrém životě mnoha zaměstnáními, známá je ovšem především jako farářka a kazatelka a také jako odbornice na (církvní) dějiny, obzvláště na období 18. století. 29 let trvající zadržení státního souhlasu k výkonu kazatelské služby za předlistopadového režimu nezlomilo její odhodlání a neodradilo ji od teologie ani historie. V současné době např. stále kazatelsky vypomáhá svému synovi Petrovi, který je farářem sboru ČCE v Telči, a zároveň je i moderátorkou (tzn. předsedkyní) **VERITAS**, historické společnosti pro aktualizaci odkazu české reformace, o. s. Právě toto občanské sdružení uspořádalo k oslavě jejich narozenin mimořádnou valnou hromadu v Praze Smíchově, na níž byla medailí vyznamenána. Samozřejmostí byly i gratulace za celou Synodní radu a Ústřední církevní kancelář, k čemuž se připojili i další přítomní členové **VERITAS** a ostatní příchozí. Ti využili otevřeného pozvání na tuto spíše neformální oslavu a rádi se s jubilantkou třeba i po dlouhých letech opět radostně shledali.

Úvodním proslovem posloužil nosislavský českobratrský farář Mgr. Ondřej Macek, Th.D. Po blahopřáních následovalo promítání osobních fotografií s komentářem samotné oslavenkyně a pamatováno bylo i na občerstvení.

20. března 2012 proslovila sestra docentka v budově Evangelické teologické fakulty UK v Praze konvokační přednášku na téma: „Ohlédnutí za čtyřmi evangelickými historiky (Hrejsa, Bartoš, Řičan, Molnár)“. V rámci přednášky byla oslavenkyni při příležitosti životního jubilea udělena čestná medaile Jana Amose Komenského, nejvyšší fakultní vyznamenání.

V loňském roce Evě Melmukové vyšla poprvé knižně kniha fiktivních příběhů se skutečnými historickými osobnostmi toleranční doby na Velkolhotecku, nazvaná „Setkání po dvou stoletích“. V současné době připravuje druhé přepracované vydání své stěžejní monografie „Patent zvaný toleranční“ (1999). Zároveň je v plánu i biografická kniha rozhovorů s touto nepřehlédnutelnou renesanční osobností.

Mgr. Miroslav Soukup ■

SOUKUP, Miroslav. Medaile vděčnosti ČCE pro Evu Melmukovou: Životní bilancování teoložky a historičky. *Český bratr: Evangelický měsíčník*. 2012, roč. 88, č. 4, s. 21. ISSN 1211-6793. Dostupné z: <http://www.ceskybratr.cz>.

Zleva: Medaile JAK, Medaile vděčnosti – líc a Medaile vděčnosti – rub

Text oslavenčiny konvokační přednášky z ETF UK v Praze, proslovené 20/3/2012, vydala **VERITAS** samostatně jako malý tisk (separát), pod názvem „*Ohlédnutí za čtyřmi evangelickými historiky*“. Informaci o něm přinášíme na jiném místě tohoto dvojčísla Informačního bulletinu. Zároveň připravujeme na rok 2014 ještě sborníček, který shrne nejen oslavy 80. narozenin jubilantky, ale přinese i některé zásadní autorské texty z jejího archivu, fotodokumentaci a kompletní bibliografii. Na druhé vydání „*Patentu zvaného toleranční*“, zmiňované v článku a v současné době již vyšlé, naleznete upozornění na konci tohoto dvojčísla Informačního bulletinu.

34. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a spol. vědy

(Pardubice, 22/10/2011)

Aktuální dosah Tolerančního patentu z roku 1781

■ **doc. PhDr. Eva Melmuková** (historička, archivářka, farářka ČCE, přední odbornice na dějiny toleranční a předtoleranční doby, moderátorka **VERITAS**)

*Přednáška byla hojně navštívena a následovala ji podnětná diskuse. Audiozáznam přednášky nabízíme všem zájemcům k objednání a pozornému domácímu poslechu. (Zájemci o nahrávky mohou využít objednávkový formulář, který je vloženou přílohou tohoto dvojčísla Informačního bulletinu.) Přednášku v plném znění již vydala **VERITAS** samostatně jako malý tisk (separát), informace o něm je na jiném místě tohoto periodika. Členové **VERITAS** jej dostanou bezplatně jako bonusovou přílohu letošního dvojčísla našeho časopisu *Hlas Střediska české reformace v Telči a Velké Lhotě u Dačic č. 17–18/2012–2013*, který vyjde na podzim.*

Anotace přednášky alespoň jako určitý závdavek

Toleranční patent nebyl zcela ani převážně velkorysým darem panovnické milosti, ale prozíravým řešením vážné politické, ekonomické i vojenské situace habsburské monarchie. Není myslitelný bez reálné existence lidí, pro něž v dané situaci nakonec musel být vydán. Kromě obecné problematiky této dějinné události je věnována pozornost i zajímavé konkrétní specifické úloze Chrudimska v souvislosti s Tolerančním patentem. ■

35. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a spol. vědy

(Pardubice, 24/3/2012)

Evropský rozměr protestantských modliteben

■ **doc. PhDr. Eva Melmuková** (moderátorka **VERITAS**, historička, teoložka a archivářka, přední česká odbornice na toleranční dobu)

■ **Žofie Vobrová** (členka výboru **VERITAS**, spoluautorka Edice tolerančních přihlášek, badatelka v archivním a genealogickém oboru)

*Přednáška byla doplněna rozsáhlou fotodokumentací a diskusí. V úvodu ještě zazněla informace kazatele Davida Louly o občanském sdružení České studny. Audiozáznam přednášky i diskuse nabízíme všem zájemcům k objednání. (Zájemci o nahrávky mohou využít objednávkový formulář, který je vloženou přílohou tohoto dvojčísla Informačního bulletinu.) Stručné shrnutí přednášky s obrázky již vydala **VERITAS** samostatně jako malý tisk (separát) pod názvem: „Toleranční modlitebny a valdensko-hugenotské temply“. Členové **VERITAS** jej dostávají bezplatně jako bonusovou přílohu tohoto letošního dvojčísla Informačního bulletinu.*

Anotace přednášky

Pro místo, kde se shromažďují věřící křesťané, je vžitý název kostel. Nemusí to ale vždycky přesně odpovídat a záměna může být někdy i úsměvná. Prezentace konkrétních objektů, templů a modliteben v západní a střední Evropě poskytuje základní orientaci v dané oblasti. ■

Jubilejní valná hromada **VERITAS** 2012

(Praha Smíchov, 26/5/2012)

Zpráva z jubilejní volební valné hromady 26/5/2012

Pravidelná volební valná hromada v pro historickou společnost **VERITAS** jubilejním roce 2012 se uskutečnila v obvyklém květnovém termínu na témž místě, jako v posledních letech – v sálku zadního traktu sborového domu ČCE v Praze Smíchově. V přítomnosti 16 členů **VERITAS** jsme si připomínali 20 let, které uplynuly od první registrace našeho občanského sdružení Ministerstvem vnitra (tehdejší Československé republiky) v roce 1992.

Přítomné členy uvítala a jubilejní valnou hromadu zahájila moderátorka **VERITAS** ses. doc. PhDr. Eva Melmuková. Následovala společná duchovní píseň, po níž byl schválen program schůze, zvolena zapisovatelka (Ž. Vobrová) a skrutátorky (L. Havlíčková a V. Sodomková). V sudých letech se v průběhu valné hromady vždy volí 7 členů výboru **VERITAS**. Nejinak tomu bylo i tentokrát: Kandidáti byli před volbou nejprve stručně představeni. Na dvouleté období 2012–2014 byli do výboru v tajné volbě řádně zvoleni tito členové a tyto členky **VE-**

RITAS (v abecedním pořadí podle příjmení): J. Dlask, L. Dlouhý, P. Melmuk, E. Melmuková, V. Pešková, M. Soukup ml. a Ž. Vobrová. Jednotlivě aklamací pak byla sedmička členů výboru doplněna o tři náhradníky: M. Soukup st. (15 hlasů), E. Turková (15 hlasů) a R. Vlasák (14 hlasů).

Následovala zpráva jednatele Mgr. Miroslava Soukupa o činnosti v uplynulém období (výtah z ní obsahuje článek Společnost **VERITAS** v období 2011–2012), zpráva účetní za kalendářní rok 2011 od br. pokladníka Soukupa st. a výsledek revize účetnictví za téže období (revizoři J. Kafková a I. Herynk; oba byli zároveň zvoleni i na období 2012–2014). Všechny tyto zprávy valná hromada schválila, stejně jako návrh rozpočtu na 2012.

Valná hromada také jednomyslně schválila drobnou novelizaci stanov (rozšíření působnosti **VERITAS** v článku stanov č. 2, abychom mohli studovat dějiny české reformace též v porovnání s obdobnými směry v evropském kontextu). Novelizované znění stanov následně akceptovalo i Ministerstvo vnitra a v této podobě tedy platí od 1/8/2012.

Valná hromada schvalovala i vnitřní směrnice **VERITAS**, které jsou podřízené stanovám (šlo zejména o změny z důvodu přechodu na podvojný účetnictví od poč. roku 2012 a také v důsledku nového složení výboru).

Valná hromada zřídila (vedle stávajícího pardubického) i nový Místní odbor **VERITAS** v Telči a Velké Lhotě u Dačic (zahrnující 9 členů **VERITAS**, geograficky zasahující až do Jihlavy). Na období 2012–2014 jmenovala zároveň L. Dlouhého vedoucím MO **VERITAS** v Pardubicích a R. Davida vedoucím MO **VERITAS** v Telči a Velké Lhotě u Dačic. Správcem naučné stezky Cesta valdenské a české reformace zůstal i pro další 2 roky Z. Kulík, pověřeným pracovníkem na Slovensku M. Fajmon. Jmenování byli i pověřeni členové pro posudkování učebnic pro Ekumenickou radu církví: E. Melmuková a M. Soukup ml. (pokračují v této činnosti), a nově získal pověření br. farář O. Macek z Nosislavi (nahradil dosavadní třetí pověřenkyni ses. L. Masarovou z Prahy). Všem zmíněným bylo vyhotoveno písemné pověření, které kromě statutárního zástupce podepsaly i obě skrutátorky.

V hlavní naučné části programu jsme pod vedením zakládající členky **VERITAS** E. Melmukové vzpomínali na některé další aspekty činnosti **VERITAS** od jejího založení, za doprovodu prezentovaných fotografií z letních táborů mladých historiků ve Velké Lhotě u Dačic, dokumentace naší 20leté přítomnosti na Konferencích evropských protestantských muzeí apod.

Přítomní byli také informováni o naší účasti na konferenci ve Ferrières v roce 2012, o nových publikacích, nahrávkách a chystaných akcích. Nový člen **VERITAS** Václav Lamr (Fórum angažovaných křesťanů) představil valné hromadě vlastní informační a evangelizační činnost, spočívající ve výstavách a informačních tabulích a pomůckách ve školách i ve veřejných prostorách.

V rámci volných návrhů se diskuze opět stočila k otázce znovuvztyčení tzv. mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze, o němž se mělo zcela konkrétně jednat na Radě Hlavního města Prahy (dokonce přesně ve výroční den staroměstské popravy z roku 1621!) 21/6/2012. Mezi zastánce obnovy se totiž nyní zařadil i tehdejší (nyní ovšem již bývalý) primátor Prahy, doc. MUDr. Bohuslav Svoboda, CSc. Valná hromada se usnesla zaslat jménem celé historické společnosti dopis pražskému městskému zastupitelstvu s připomenutím již publikovaného stanoviska **VERITAS** k obnově mariánského sloupu na Staroměstském náměstí. Text byl formulován přímo na místě a po opatření podpisy a razítkem byl doručen pražskému magistrátu (více k tomuto tématu v dalším příspěvku níže).

Valnou hromadu zakončila společná duchovní píseň.

Mgr. Miroslav Soukup ■

Znovupostavení tzv. mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze

Valná hromada **VERITAS** 26/5/2012 schválila text protestního dopisu k této snaze svým usnesením. Výbor se rozhodl provést toto usnesení tak, že schválené znění adresně odešle jednak elektronicky emailem, ale též v tištěné podobě, každému zastupiteli Hlavního města Prahy. (Děkujeme v této souvislosti Ž. Vobrové, že **VERITAS** uspořila nemalé náklady na poštovním tím, že všechny dopisy donesla do podatelny pražského magistrátu osobně.) Nejdůležitější část tohoto dopisu zde doslovně otiskujeme:

VĚC: Výzva ve věci obnovení Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí

*Vážená paní zastupitelko, vážený pane zastupiteli,
při valné hromadě historické společnosti pro aktualizaci odkazu české reformace **VERITAS**, o. s., dne 26. května v Praze jsme zaregistrovali i snahu o schválení záměru obnovit Mariánský sloup na Staroměstském náměstí v Praze (a to navíc v den výročí staroměstské popravy 21. června 1621).*

V souvislosti s tím Vás vyzýváme, abyste si před hlasováním prostudovali materiály k tomuto tématu na našich internetových stránkách <http://veritas.evangelnet.cz/html/sloupcz.htm> (popř. <http://veritas.evangelnet.cz/download/sloup.pdf>). K této záležitosti se vyjadřujeme již od roku 1998.

Váš případný souhlas se znovupostavením sloupu by byl v příkrém protikladu k idejím pluralitní demokratické společnosti a myšlence skutečného ekumenismu. Tato záležitost je příliš vážná, než abychom Vám nepřipomněli Vaši odpovědnost vůči budoucím generacím.

13/6/2012 se členové **VERITAS** J. Potoček, M. Soukup ml. společně a pod vedením Z. Zaccpala vydali s husitskými prapory a za zpěvu husitských písní od Betlémské kaple k pražskému magistrátu, aby tam předali protestní petici proti obnovování pomníků cizího panství, která se podepisovala mj. i na valné hromadě **VERITAS** v květnu 2011. Protestní pochod měl díky pozvání zástupců tisku br. Zaccpalem předem mediální pozornost, zatímco k připojení se k průvodu osobně se nikdo z pozvaných ani veřejnosti neodhodlal. Před magistrátem navíc čekali zástupci společnosti usilující o znovupostavení Radeckého pomníku na Malostranském náměstí s transparenty.

Během června br. Zaccpal také několikrát vystoupil v médiích, kde hájil i jménem **VERITAS** odmítavé stanovisko k obnově sloupu. Za jeho dlouholetou péči a úsilí o tuto otázku mu patří ohromný dík.

Na náš dopis zastupitelům od valné hromady reagovali nejprve zastupitelé za KSČM, kteří nás ujistili, že jejich hlasy obnova sloupu nedostane. K jednání o otázce sloupu 21/6/2012 nakonec nedošlo (údajně díky intervenci europoslance Ing. Jana Zahradila). Na náš dopis nakonec zareagoval i sám primátor Prahy p. doc. Svoboda ve své odpovědi z 19/6/2012. Výňatek z ní je zde pro zajímavost rovněž k dispozici všem zájemcům:

*Vážený pane jednateli,
reaguji na Váš dopis k tématu obnovení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí.*

Rád bych Vás informoval, že předmětný bod nebyl zařazen do jednání Zastupitelstva hl. m. Prahy dne 21. června 2012. Přesto mi dovoluji vyjádřit údiv nad Vaším tvrzením,

že případný souhlas řádně zvolených zastupitelů hl. m. Prahy se znovupostavením sloupu by byl v příkrém protikladu k idejím pluralitní demokracie. Domnívám se totiž pravý opak.

Pokud jde o věcnou stránku dané problematiky, podle mého názoru nemůže jít v roce 2012 o to, aby urbanistické rozhodnutí o parteru Staroměstského náměstí bylo výsledkem sporu mezi protestantským a katolickým výkladem ikonografie uměleckého díla. Vášnivá diskuze o mariánském sloupu vedená do značné míry v ideologické poloze je dalším důkazem toho, jaké zlo napáchaly v minulém století ideologické výklady dějin i dalšího směřování Evropy. Diskuzi o mariánském sloupu vidím proto jako příležitost se přes tyto ideologické spory povznést a vnímat jej především jako věc vzájemného pochopení, odpuštění a smíru.

Podle mého názoru, kromě splacení dluhu vůči zničenému baroknímu dílu by znovuvztyčený mariánský sloup v sousedství Husova pomníku mohl připomínat i náboženskou toleranci této země. a rovněž Vámi zmíněnou „myšlenku skutečného ekumenismu“.

21/6/2012 vydala své zamítavé stanovisko k obnově sloupu i Synodní rada Českobratrské církve evangelické. Z něj vybíráme závěrečnou pasáž:

„Společenství křesťanských církví, především těch, se kterými je spjata historie křesťanství v Čechách, však obnova sloupu citelně poškodí. Pro křesťanské církve, dnes již ve společnosti menšinové, bude tento krok s velkou pravděpodobností znamenat oslabení díla společného zvěstování evangelia a věrohodného nesení víry v Ježíše Krista, které jsou společnou věcí římskokatolické církve i církví ostatních. Zamýšlený krok nás vzájemně vzdálí, uvrhne zpět do minulosti a napomůže tomu, abychom na sebe znovu hleděli s větší nedůvěrou.

Synodní rada Českobratrské církve evangelické považuje vyhlášení primátora města v této věci za nešťastné a záměr obnovy původní podoby mariánského sloupu za ekumenicky zraňující. Domníváme se, že na místě, kde se dlouhodobě střetávaly náboženské proudy a konfese, by bylo lépe než repliku původního sloupu s jeho symbolikou a výjevů postavit monument, který by byl symbolem smíření, ekumenické vstřícnosti a spolupráce na duchovní obnově společnosti. Takového počínu, který smysluplně otevře pohled směrem do společné budoucnosti, se synodní rada ČCE může účastnit.“

V odpovědi p. primátora Synodní radě z července 2012 byly opakovány nejen tytéž argumenty jaké obsahovala odpověď zaslaná **VERITAS**, ale dokonce, žel, i celé doslovně převzaté odstavce.

Výbor se na svém dalším zasedání 4/7/2012 došlou odpovědí p. primátora samozřejmě zabýval a dospěl k textu reakce, odeslané 5/7, z níž níže citujeme (na tento dopis se nám již nedostalo žádné odpovědi):

Dovolujeme si Vás upozornit, že věcná stránka dané problematiky se týká účelu postavení tohoto sloupu. V žádném případě nejde o spor mezi protestantským a římskokatolickým výkladem ikonografie uměleckého díla. Stejně tak se vůbec nejedná o naši neúctu k Marii, matce Ježíše Krista, ale o zneužití jejího jména pro demonstraci mocensky vítězného ideového monopolu po vestfálském míru. Proto nejde v tomto případě vlastně ani o Mariánský sloup v náboženském smyslu slova (takové sloupy nebyly při vzniku Československa v roce 1918 odstraňovány), ale o pomník politický, jak to dosvědčuje i politický plakát - mědirytina M. Küssela podle nákresu K. Škréty na návrh pozdějšího pražského arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna z roku 1661.

Na něm je tzv. „mariánský“ sloup představen jako politický střed Evropy. Proto nemůže být tato problematika redukována pouze na přístup architektonicko-urbanistický a umělecko-historický.

Doporučujeme Vám, abyste tuto věc konzultoval se svým stranickým kolegou europoslancem Janem Zahradilem, jehož projev jste slyšel na Staroměstském náměstí 21/6/2012 při pietním shromáždění. Úcta k popraveným představitelům českého stavovského odboje (bez ohledu na jejich národnost či konfesi) je neslučitelná s podporou znovupostavení „mariánského“ sloupu.

Ve středu 11/7/2012 diskutoval br. Zaccpal v pořadu Lucie Vopálenské na stanici ČRo 6 Region. Ve věci sloupu br. jednatel několikrát během léta a podzimu 2012 zprostředkoval kontakt na br. Zaccpala, který vždy ochotně hájil naše stanovisko. (Vyšel mu např. článek v časopise Týden, vystoupil i v Reportérech ČT 8/10/2012.) V listopadu 2012 promluvil za **VERITAS** v rámci Křesťanského magazínu k problematice sloupu br. dr. Petr Melmuk, jeho rozhovor ovšem režie výrazně prostříhala. Na jaře 2013 uveřejnily bezplatné noviny „5+2 dny“ informaci, že sloup bude opět stát do roka. Nový člen **VERITAS** br. Václav Lamr navrhuje pro Staroměstské náměstí alternativu – moderně pojatý sloup smíření, který by mohl dobře suplovat od stržení sloupu roku 1918 na náměstí chybějící „vertikálu“. Vertikálou by samozřejmě mohl být i prostě a pietně pojatý obelisk na památku 27 staroměstských mučedníků z 21/6/1621, který místo tehdy ještě stojícího „mariánského“ sloupu navrhovali vztyčit už pražští radní v roce 1848.

VERITAS se chystá připravit malý tisk shrnující její postoj ke sloupu v historickém pohledu, včetně nového přehledného sepsání všech argumentů proti jeho postavení. Jeho součástí bude i text tzv. valdštejské teze (univerzitní práce pozdějšího pražského arcibiskupa Jana Bedřicha z Valdštejna z roku 1661, která byla doplněna podle jeho ideového návrhu známým obrazem výtvarně zpracovaným Karlem Škrétou, který jako mědirytinu zhotovil M. Küssel), v němž se potvrzuje záměr sloupu jakožto středu římskokatolické (rekatolizované) Evropy. Teze se dochovala v původním latinském znění, které bude historicky poprvé přeloženo do češtiny.

*Příspěvek vycházející z usnesení valné hromady 2012 a přibližující stručně i následné kroky **VERITAS** v této věci připravil Miroslav Soukup ■*

Společnost **VERITAS** v období 2011–2012

Vzhledem k časovému zpoždění, dvojčíslu bulletinu namísto dvou klasických čísel s ročním odstupem a faktu, že už je za námi i řádná valná hromada 2013, jeví se jako účelné spojit informace o **VERITAS** připravené pro valné hromady 2012 i 2013 do jednoho článku.

Na konci roku 2011 měla **VERITAS** celkem 90 členů. Tento počet je dlouhodobě stabilní, meziročně bez výraznějších výkyvů jedním ani druhým směrem, což potvrzuje i to, že o rok později jsme měli v evidenci členů 89. V průběhu každého roku ale s odchodem některých členů do jiné časnosti jednotky členů ubývají, to je ovšem průběžně vyvažováno přibližně identickým počtem nových přístupů. Nové přístupy od počátku roku 2013 odráží mj. i postupné rozšíření činnosti na západní a střední Slovensko. Členská základna je převážně tvořena seniory (v obou letech byl průměrný věk člena roven 60 letem, medián, tzn. věk prostředního člena při seřazení od nejmladšího do nejstaršího, dokonce 62 léta). Slabá je věková skupina členů přibližně čtyřicetiletých, málo je i členů ve věku 20–24 let a vůbec nikoho už nemáme v nejmladší věkové skupině pod 20 let. (Postupný úbytek vlivem stáří a demografických faktorů se tak vyrovnává

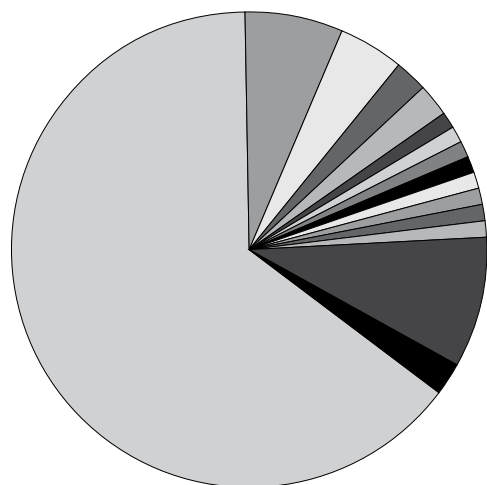
spíše novými přístupy, než přirozeným „omlazováním“ členstva.) Z pohledu náboženského vyznání lze mezi členy konstatovat téměř dvoutřetinovou převahu křesťanů hlásících se k ČCE. Kromě 9 členů, kteří se k žádné církvi nehlásí nebo jejichž konfesi neznáme, jsou všichni ostatní příslušníci různých dalších křesťanských denominací.

Výbor **VERITAS** se v roce 2011 sešel ke svým poradám v březnu, květnu, červenci, říjnu (náhradou za leden 2011 byl prosinec 2010). V roce 2012 byly schůze v lednu, březnu, květnu, červenci a říjnu. V mezidobí schůzí probíhaly konzultace mezi ses. moderátorkou a br. jednatelem ohledně organizace akcí a kvůli došlé korespondenci (a telefonátům), na niž bylo nutné obratem reagovat. Široká škála činnosti **VERITAS** se v poslední době opět o něco rozšířila, což je důvod, proč se některé dlouhodobé projekty téměř zastavily. Patří mezi ně např. Edice tolerančních přihlášek, nebo v uplynulém roce a půl vydávání pravidelných čísel obou periodik. Na tyto dlouhodobé aktivity nezapomínáme, nicméně v personálně omezeném počtu hrstky skutečně aktivních členů, kteří jsou ochotni věnovat část svého volného času **VERITAS** i pravidelně (častěji, než jen např. 1x ročně navštívit valnou hromadu), je jasné, že práce na dlouhodobých úkolech postupují spíše jen hlemýždím tempem. Další, co činovníky brzdí, je i přibývající povinná administrativa, podvojně účetnictví, tvorba a průběžné aktualizování směrnic, stanov a další kroky, které jsou nezbytné pro z pohledu státu a práva řádný provoz občanského sdružení, zatímco na vlastní činnosti se příliš významně a viditelně neprojevují. Na administrativu mnohdy připadá čas, který by jinak mohl být konkrétní osobou využit přímo na činnost **VERITAS**. A vyčlenit ještě více času u těch, kteří jsou už nyní zapojeni, je za hranicí možností. Nikoho z činovníků **VERITAS** samozřejmě neživí a ani neuživí, musí se vedle toho také věnovat zaměstnání a dalším důležitým věcem. A když se přidají ještě nemoci nebo ubývají síly s přibývajícím věkem, tempo zájmové činnosti skutečně skomírá – duševní odhodlání sice u všech přetrvává, ale „tělo je zkrátka slabé“. Navíc se mezitím pracovalo a pracuje na nových podnětných projektech či objevených oblastech činnosti. Příkladem toho může být např. účast ses. moderátorky na Evangelické akademii ve Vídni, kde přednesla příspěvek o 3 ženách české reformace (Anna z Frimburka, Anežka ze Štítného, Johanka Krajírka z Krajku). Stejná přednáška zazněla i na Ekumenickém fóru křesťanských žen v ČR v Praze u františkánů a v Bratislavě v květnu 2012. Toto téma ses. Melmuková a Vobrová také rozpracovaly do materiálů pro výuku (tiskem i elektronicky) v rámci projektu Frauen und Reformation v Rakousku, totéž si vyžádali i autoři stránek k pětistému výročí (Lutherovy) reformace v Německu (www.frauen-und-reformation.de). Ses. moderátorka byla rovněž požádána o spolupráci při přípravě filmu pro Českou televizi o postavách české reformace v rámci projektu České studny. V posledním období jsme (především péčí členky výboru Žofie Vobrové, které za to vřele děkujeme, vyprodukovali větší množství tzv. malých tisků – jednorázových záznamů přednášek či kratších studií, mnohdy s fotografickou částí, na něž rovněž upozorňujeme v tomto dvojčísle Informačního bulletinu. Jde většinou o přepisy z pořízených audiozáznamů, které jsme v uplynulé době začali (po základní úpravě volně šiřitelným software) nabízet ke koupi. Vycházíme tak vstříc těm členům a dalším zájemcům, kteří se na naše akce z důvodu stáří, nemoci, nebo zaneprázdněnosti nemohou osobně dostavit. I tato práce je důležitá a časově náročná. (Seznam nahrávek, které jsou aktuálně k dispozici, v různých formátech je vložena přílohou tohoto dvojčísla bulletinu, zahrnuje i objednávací formulář.)

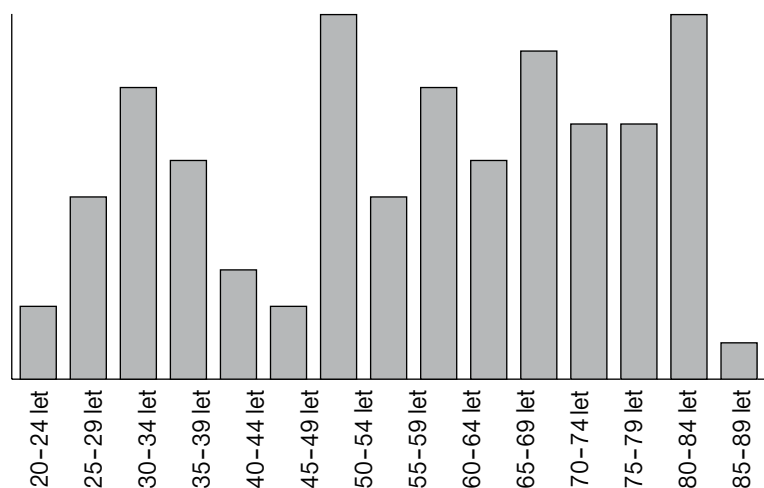
Novinkou let 2012 a 2013 jsou nové Místní odbory **VERITAS**, které zřídila valná hromada na základě stanov. Spolu s již dlouho (a výborně) fungujícím MO **VERITAS** v Pardubicích máme v současné době již celkem tři. Nejstarším je pardubický MO (celkem s aktuálně 14 členy a vedoucím br. L. Dlouhým). Členové se ale v Pardubicích samostatně k poradám nescházejí, aktivní je vlastně jen úzká skupina asi 5 osob. Někteří z MO nemohou přiložit svou ruku k dílu také pro své stáří či nemoc. Těžištěm činnosti MO je především „technická“ podpora konání pravidelných seminářů v jarních a podzimních termínech. Zajišťují distribuci pozvánek, zamlu-

Statistika členstva společnosti VERITAS podle údajů k 31. prosinci 2011				
Sledované hledisko	Ukazatel	Hodnota	Podíl %	Poznámka
počet členů	celkem	90	100,00 %	
	kteří v roce 2010 zaplatili členské příspěvky	56	62,00 %	
struktura podle pohlaví	muži	52	57,80 %	
	ženy	38	42,20 %	
struktura podle státní příslušnosti	Česká republika	86	96,60 %	
	Australský svaz	2	2,20 %	
	Slovenská republika	1	1,10 %	
	Švýcarská konfederace	1	1,10 %	
struktura podle náboženského vyznání	Československá církev evangelická (ČCE)	58	64,44 %	
	Církev československá husitská	6	6,67 %	
	Církev bratrská	4	4,44 %	
	Bratrská jednota baptistů	2	2,22 %	
	Uniting Church of Australia (Austrálie)	2	2,22 %	
	Evanjelická církev AV (Slovensko)	1	1,11 %	
	Ochranovský seniorát ČCE	1	1,11 %	
	Eglise évangélique réformée du Canton de Vaud (Švýcarsko)	1	1,11 %	
	Evangelická církev metodistická	1	1,11 %	
	Náboženská společnost českých unitářů	1	1,11 %	
	Římskokatolická církev	1	1,11 %	
	Slezská církev evangelická AV	1	1,11 %	
	obecně křesťanské vyznání	1	1,11 %	
	bez náboženské příslušnosti	8	8,89 %	
	náboženské vyznání neuvedeno	2	2,22 %	
struktura podle věku	věk nejstaršího člena	90		*1921
	věk nejmladšího člena	22		*1989
	průměrný věk	60		*1951
	věk prostředního člena (medián)	62		*1949
	nejčtenější věk (modus)	31 a 67	4x 4x	*1980 a *1944

Struktura členů podle vyznání

Struktura členů podle věkových skupin

vení sálu, nákup a přípravu občerstvení a předání peněžitých darů sboru. Témata seminářů schvaluje a vhodné řečníky vybírá obvykle výbor, vychází z návrhů členů výboru, členů MO nebo i návštěvníků seminářů. Druhým v pořadí, od roku 2012 oficiálně existujícím MO je MO v Telči a Velké Lhotě u Dačic (s územním přesahem až k Jihlavě, celkem jde o 9 členů, vedoucím je br. R. David). MO nicméně fungoval neformálně stejně dobře i dlouho před rokem 2012. Členové se scházejí s dalšími dobrovolníky na pravidelných každoročních úklidových brigádách v horním kostele ve Velké Lhotě, v ETA a na trase naučné stezky. Ty jsou vždy před letní turistickou sezónou a následně na podzim po jejím ukončení. Z akcí **VERITAS**, které MO zaštiťuje, jmenujme především pietní vzpomínku u příležitosti státního svátku v den výročí mučednické smrti MJH a zářijové Putování do Velké Lhoty – výlet do Střediska české reformace s naučným programem, dále náplň každoročních Dní evropského dědictví v kostele sv. Ducha v Telči a spolupráci při letním Pracovním soustředění. Celoročně díky MO provozujeme se sborem ČCE v Telči IC projektu „Dědictví reformace“. Nejmladším MO je MO na západním a středním Slovensku (aktuálně 4 členové, vedoucím je br. M. Fajmon), který byl zřízen teprve valnou hromadou 2013 a svou náplň činnosti si prozatím ještě vymezuje.

Z proběhlých akcí můžeme uvést podíl na tradičním pietním shromáždění 21/6 na Staroměstském náměstí. V roce 2011 za společnost **VERITAS** vedla na dálku tým organizátorů této akce ještě ses. Garajová, v roce 2012 již předala toto břemeno ses. Noemi Bastlové z CČSH. **VERITAS** se ani jednou v posledních letech nepodílela na finančních nákladech na tuto akci v roce 2011 jsme ale za **VERITAS** pořizovali a kladli malý smuteční věnec. U této akce se nám dlouhodobě nepodařilo iniciovat schůzku spolupořádajících organizací, kterých je vedle Pražské diecéze CČSH více. V roce 2013 jsme se, vzhledem k nemožnosti podobu akce jakkoliv ovlivnit, ani se na ní podílet na základě společné dohody, rozhodnutím výboru usnesli už počínaje ročníkem 2013 nebýt jejím spoluorganizátorem.

Další akce léta a podzimu 2011 v okruhu Telče a Velké Lhoty jsme vzpomenuli již v Hlase Střediska české reformace v Telči a Velké Lhotě u Dačic č. 16/2011. Na jejich další ročníky, uskutečněné v témž období roku 2012 si počkejte zase do podzimního dvojčísla Hlasu č. 17–18/2012–2013.

Podzimní a jarní pardubické semináře vynechat ovšem nemůžeme. Podzimní v roce 2011 připomenul kulaté výročí tolerančního patentu, jarní seminář roku 2012 přinesl do Pardubic téma z Putování do Velké Lhoty 2011: „Evropský rozměr tol. modliteben“. I tentokrát byl doprovázen promítáním snímků. Na obou dvou jsme poslouchali ses. moderátorku Melmukovou. Součástí podzimního semináře byla nejen obvyklá diskuze, ale v úvodu i představení projektu Dědictví reformace spojené s rozdáváním propagačních materiálů. Na jarním byla zase přítomným představena iniciativa České studny usilující o návrat k českým duchovním kořenům. Na podzim roku 2012 jsme se vedení ses. Melmukovou dotkli při semináři aktuálního tématu – nápravy majetkových křivd, církevních restitucí a odluky státu a církvi. Bohatou diskuzi uvedlo připomenutí, že toleranční církve vznikly úplně bez restitucí. Letošní jarní seminář 16/3/2013 přinesl do Pardubic téma z historie kartografie. Br. jednatel Soukup využil možnost seznámit přítomné se zajímavostmi týkajícími se nejstarší mapy Čech Mikuláše Klaudyána z počátku 16. století. Z obou seminářů roku 2012 se rovněž pořizoval audiozáznam, který je k objednání všem, kteří by o něj stáli. Jejich souhrn přinese až podzimní dvojčísla Hlasu č. 17–18/2012–2013.

Připojená tabulka a grafy se vztahují k členstvu k 31/12/2011. O rok mladší údaje přinese až podzimní dvojčísla Hlasu.

*Ze zpráv o činnosti pro valné hromady 2012 a 2013 vybral
Mgr. Miroslav Soukup ■*

Pietní akt na Staroměstském náměstí v Praze

21/6/2012

Projev v chrámu sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí v Praze

■ PhDr. Marie L. Neudorflová, Ph.D.

Vážení přítomní, vážení přátelé,

dnes jsme se opět sešli, abychom si připomněli statečnost a tragédii české protestantské elity, která se vzbouřila proti rozpínající se moci cizích, katolických Habsburků, kteří, když byli zvoleni roku 1526 na český trůn, přísahali respekt zemským a náboženským právům. Za podpory katolické církve však již za několik desetiletí začali potlačovat svobodu a práva české země, začali prosazovat svoje absolutistické a materialistické zájmy. Svoboda náboženství v českých zemích, v Evropě po dvě stě let naprosto unikátní jev, výdobytek husitů, přinesla českým zemím rozkvět kulturní, intelektuální i ekonomický, myšlenky demokratizační a myšlenku dostupnosti vzdělání pro všechny. Tento bohulibý vývoj byl krutým a zruďným způsobem potlačen na více jak dvě stě let.

Větší svobodu lidu vnímala katolická církev i Habsburkové jako překážku svých chorobných mocenských ambicí, jako překážku své materiální nenasytnosti. Tradice stavět materiální zájmy mocných nad dobro společnosti, nad její morální, duchovní, sociální a intelektuální úroveň, se od popravy 27 českých pánů 21. června 1621 hluboko zakořenila v katolické tradici s tragickým dopadem na úroveň českého národa. Církev ignorovala křesťanský princip, že bohatství má sloužit hlavně dobru a úrovni společnosti, a bídu většiny lidí vysvětlovala téměř jako vůli Boží. Způsob, jakým katolická církev získávala majetek násilnou rekatolizací po roce 1620, je i dnes relevantní, důležitý problém, hodný vědecké, mravní a politické pozornosti.

Kdyby nebylo osvícenství se svou myšlenkou rovnosti lidí, sociální spravedlnosti a práva na pozitivní rozvoj všech lidí, tak dnes český národ neexistuje, a neexistuje ani slušná sociální úroveň lidí v Evropě. Veřejností málo kontrolovaná politická a ekonomická moc se vždy obrátí proti potřebám a úrovni většiny.

Trvalá víra katolické církve, že hierarchická struktura společnosti je daná Bohem, vyústila již před staletími v tradici násilného a krutého potlačování jak svobody a spravedlnosti, tak vědy jako prostředku k obecnému pokroku, k řešení sociálních a mravních problémů. Ty církev předkládala ne jako důsledek hříchů, nemravnosti a ignorance mocných, ale jako důsledek nedostačivé víry bídou podlomených lidí. S těmito přístupy nadřazenosti se v současnosti setkáváme jak u katolické církve, tak u konzervativního a neoliberálního myšlení, kterému chybí pocit zodpovědnosti za úroveň společnosti, národa. Odmitání pokroku, sociální spravedlnosti, podkopávání vzdělání vede ke zmaření pozitivního mravního a intelektuálního potenciálu většiny lidí, toho nejcennějšího, co každému člověku bylo dáno do vínku. Zároveň to je cesta do nevědomosti, ztráty schopnosti rozumět světu, ve kterém žijeme, je to cesta do nového nevolnictví většiny lidí, která po staletí existovala jen jako zanedbaná, levná pracovní síla k luxusu ekonomicky a politicky privilegované menšiny. Čím více soukromého majetku, tím větší potřeba levné pracovní síly.

Ale i v křesťanském učení existuje zamlčovaný princip, že na zemi je bohatství dost pro slušný život všech lidí, ne však pro přepych a zahálku mocných, žijících na úkor úrovně a zdraví většiny. Podstatou mocenských nehumánních a nemravných postojů je nedostatek respektu vůči lidem, kteří přece byli stvořeni k obrazu Božímu, vůči principu lásky k bližnímu, vůči poctivé užitečné práci, vůči důstojnosti lidí, vůči všemu, co pro úroveň lidstva minulé generace vytvořily. Zname-

Foto čestné členky výboru VERITAS prof. PhDr. Dagmar Čapkové, DrSc., Dr. h. c., v doprovodu moderátorky VERITAS ses. doc. PhDr. Evy Melmukové při pietním aktu pořídila členka výboru ses. Žofie Vobrová.

ná to odvádění lidí od jejich zdravého rozvoje, zdravého sebevědomí, od pocitu společenské a národní sounáležitosti a vzájemné zodpovědnosti. Je to vytváření mýtu, že osud společnosti vytvářejí ne lidé, ale síly mimo dosah lidí, či vůle Boží, vyjadřovaná církví různými symboly, jako jsou morové a mariánské sloupy, které se skutečným životem a jeho důležitými potřebami nikdy neměly nic společného. Ve skutečnosti by měly být považovány za symboly nezodpovědnosti mocných, kteří ve své povýšenosti a pohodlnosti vkládali na Boží bedra a slabší členy společnosti řešení problémů, které sami způsobovali svou ignorancí, fatalismem a potlačováním lidské svobody a schopností. Víra je důležitou součástí lidské existence, ale je vždy nutné se ptát, jaká víra a v co, a nepřijímat víru, která odporuje lidskému rozumu a zkušenosti, víru, která podněcuje fatalismus, fanatismus, pohodlnost myšlení, ignoranci, závislost na mocných. Naopak, víra v duchovní a intelektuální potenciál lidí musí být spojena se znalostí světa, ve kterém žijeme, se znalostí potřeb společnosti, s mravními a humánními principy, a to i v církvích a v politice. Víra musí přispívat ke spravedlnosti, k pozitivní iniciativě a rozvoji lidí, k jejich schopnosti postavit se odvážně zlu, ať přichází odkudkoli.

V tomto ohledu nám může být vzorem jak česká reformace, tak masarykovská československá republika, v níž návaznost na myšlenky a ideály české reformace byly podstatnou částí duchovní, mravní a politické dimenze. Cíle, které stály v pozadí stavovského povstání roku 1618, byly hájeny prostředky své doby. Krutá reakce Habsburků a katolické církve na jeho porážku obsahuje obecnější aspekt, který se v historii často opakuje. Je jím fanatická aplikace nezříze-

né moci proti slabším, proti většině, destrukce jejich duchovní, mravní a intelektuální úrovně, jejich důstojné budoucnosti. Je v našem zájmu, abychom byli schopni takováto nebezpečí poznat včas a byli připraveni jim efektivně společně čelit. ■

Zdroj: NEUDORFLOVÁ, Marie L. K pietní vzpomínce v chrámu sv. Mikuláše. *Kostnické jiskry: evangelický týdeník*. 2012, roč. 97, č. 21–22, s. 3. ISSN 0139–505X.

Jiří Kezelius Bydžovský

■ **Bedřiška Jonášová** (členka **VERITAS** z Mladé Boleslavi, <http://jonasova.webnode.cz>)

Jiří Kezelius Bydžovský je osobnost, která si právem zaslouží naši pozornost. Narodil se v Novém Bydžově 23. dubna 1576 a jeho rodné jméno bylo Kožíšek. Jména Kezelius začal používat později, pravděpodobně proto, že tehdy bylo módou vzdělanců polatinštovat si jména. Byl synem Kateřiny a Jana Kožíškových. Jeho otec byl soukeníkem a navíc velmi bohatým a váženým mužem. Protože majetkové poměry rodiny byly více než dobré, Jiří mohl jít studovat a už roku 1599 získal v oboru filozofie titul bakaláře a od tohoto roku byl učitelem na pražských školách. Přitom se připravoval na mistrovské zkoušky, roku 1604 mistrovský titul získal a předal mu ho sám rektor Martin Bacháček. Zpočátku se věnoval učitelství na pražských školách, ale už od roku 1599, kdy dosáhl titulu bakaláře byl učitelem a správcem pražských škol u sv. Petra Na Poříčí a sv. Martina ve zdi a nakonec na malostranské škole sv. Mikuláše. Mistra Kezelia provázela i v širším okolí výborná pověst a proto se i mladoboleslavští radní obrátili na rektora Bacháčka, zda by jim poslal do jejich města jako školního správce právě mistra Kezelia. Kezelius se tak stal roku 1605 v Mladé Boleslavi školním správcem. Mistrovský titul a dobré vlastnosti jako přesnost, spolehlivost a právní znalosti mu dopomohly ještě téhož roku k hodnosti prvního městského písaře. Hodnost to byla podobná dnešnímu městskému tajemníkovi.

Mladá Boleslav se mu stala brzy druhým domovem a to mu ještě nebylo ani celých 30 let.

Jako vzdělaný hudebník a znalec chrámového zpěvu se ujal literátského kůru, objednal za 150 kop míšeňských grošů varhany a postaral se i o obnovu kancionálu z roku 1565. Jeho výrazným počinem pro naše město bylo sepsání „Kroniky mladoboleslavské“, která patří mezi nejcennější doklady o životě našeho města a navíc obsahuje některá jeho osobní svědectví o určitých událostech. Předním radním písařem byl až do roku 1618. Pak byl sice zvolen primasem a ovšem i purkmistrem ale jak se ukázalo stalo se to v pro něho velmi zlé a nebezpečné době.

V těch časech se Kezeliova kariéra vyvíjela velmi slibně, získával značný majetek, ale v roce 1621 nastal zlom. Od této chvíle jakoby životní osudy Jiřího Kezelia kopírovaly celou tragedii doby, ve které žil. Následky pobělohorské katastrofy dopadly i na něho. Pro český národ nastalo dějinné období, které Alois Jirásek tak výstižně nazval „dobou temna“. Vždyť v té době stál Kezelius v čele královského města! Teprve r. 1623 byl této povinnosti zbaven, když pan Jáchym starší Slavata z Chlumu a Košumberka propustil pány radní z jejich funkcí. Kezelius byl statečný a bránil se násilné rekatolizaci, která všude po Bílé Hoře probíhala. Výmluvami a oddalováním vystačil dost dlouho. Zdá se, že na počátku nebral situaci ani příliš vážně. Lhůta ke konverzi byla sice často prodlužována, ale výzvy se stávaly stále naléhavějšími.

V únoru roku 1626 došlo k takovému nucení ke katolické víře, že ho Kezelius nazývá ve svých zápiscích „opravdovým“. 16. února byl v přítomnosti dvou kapucínů „velikými pohružkami strašen“, potom byl do vězení „šatlavského“ odveden a bylo mu nevybíravě vyhrožováno. Katolické misii tehdy velmi záleželo, aby právě Kezelia, jako výraznou evangelickou osobnost, získala za

každou cenu. Věděli, že je mezi lidmi velmi vážený. 12. dubna 1627 byl vsazen do vězení přímo na radnici, kde pobyl 15 dní a 19. června mu bylo sděleno, že musí opustit nejen Mladou Boleslav, ale i zemi. Rozloučil se tedy se sousedy a 20. června 1627 odcházel jen s hůlkou a kabelou z města, kterému 22 let poctivě sloužil. Odešel do Žitavy a sám bez manželky tam zůstal půl roku. Kezelius zosobňoval sebevědomí a duchovní podstatu českého evangelictví. Čekala ovšem jeho i celou zemi třicetiletá válka.

Když v roce 1639 švédský generál Banér vtrhl s armádou do Čech, těsně za nimi se do Čech vraceli i exulanti v naději, že se poměry zlepší. Bylo to ale velké zklamání. Roku 1640 začali Švédové před císařskými vojsky ustupovat a někteří emigranti se vraceli s nimi. Kezelius se rozhodl zůstat, ale hned po příchodu císařských vojsk do Boleslavi byl uvězněn. Boleslavští radní, aby se císařským zalichotili, vsadili svého bývalého primase do vězení. Po 18 dnech ve vězení, kde byl držen v nelidských podmínkách a kdy prý přece jen pod silným nátlakem přestoupil na katolickou víru, byl následně propuštěn. Ale to už byl docela jiný člověk. Lidé se na něj dívali cize a báli se s ním stýkat. Trpěl nouzí, neměl střechu nad hlavou, protože jeho dům na Starém městě byl za celá ta léta pobořen. Živil se ještě písárením, protože jeho jméno lze nalézt na řadě různých smluv z té doby. Byl to ale už zlomený, unavený a naprosto vyčerpaný muž. Navíc v téže roce pochoval manželku, která nevydržela všechno to soužení a zemřela ve 49 letech. To byla pro 64letého Kezelia osudová rána.

Situaci, ve které Mladá Boleslav žila za strašných válečných let 1642–1647 popsal Mistr Kezelius slovy: *„Bude-li svět dále státi, potomkové se tomu podiví a sotva uvěří.“* Kezeliovův osud je údělem člověka, který přišel nejen o svůj majetek, víru a postavení, ale i o manželku a rodinu. Vzhledem k postupující germanizaci českého národa se nemůžeme divit ani jeho výraznému protiněmeckému postoji. V Kronice píše: *„U Ptáku předměstí tolik německé chasy rozličným šantročením se rozmnožilo, že někdy časem Boleslav jim bude těsná a zřídka pravého Čecha tam se uhlídá. I jiní za nimi táhli, když se jim chléb český zachutnal, že se jim z Boleslavě nechtělo. Který se tu dostal, jako na lepě uvázl: zvláště tu od Žitavy a Gerlice Němci s dlouhými krky na český chléb nakoukají a ‚bohemisch brudt ist gutt‘ volají, že i budešínským Srbům voní.“*

Mistr Jiří Kezelius Bydžovský zemřel 19. dubna 1655 a údajně byl pohřben pod kruchtou svatohavelského kostela v Mladé Boleslavi podle vlastního přání. Jeho vzácná „Kronika mlado-boleslavská“ ho přežila a právem. V roce 1935 byla na počest 600. výročí založení Mladé Boleslavi vydána tiskem. Na jeho počest po něm byla v Mladé Boleslavi pojmenována ulice. ■

Zprávy a oznámení

Informace o novém eurokontu společnosti VERITAS

Výbor **VERITAS** se v lednu 2013 usnesl na otevření bankovního účtu vedeného v eurech. Důvodem pro to bylo především to, abychom mohli přijímat prostředky v EUR a ve stejné měně je také poukazovat v případě potřeby. Platby v € připadají v úvahu v souvislosti se zahraničními aktivitami (např. honoráře za příspěvky na zahraničních konferencích a do sborníků z nich nebo platby poplatků na každoročních Konferencích evropských protestantských muzeí nebo náklady a výnosy z činnosti **VERITAS** na Slovensku). Samotný účet je u Fio banky bezplatně veden, lze k němu zdarma vydat i debetní mezinárodně platnou embosovanou platební kartu MasterCard Debit PayPass. Obraty v € jsou na Slovensku bez poplatku. Směřováním europlateb na euro-

konto se zároveň šetří konverzní poplatky za přepočítání na české koruny na našem hlavním účtu a hodnota obrátu nepodléhá aktuálnímu převodnímu směnnému kurzu mezi € a Kč. Jedinou komplikací vedle mnoha nových výhod, které otevření eurokonta **VERITAS** znamená, je vedení účetnictví v Kč. S tím si ale pokladník i revizní komise již dokáže rovněž poradit. Zbývá ještě zveřejnit číslo eurokonta, což na tomto místě činíme:

- národní formát eurokonta na Slovensku (jen pro tamní vnitrozemský platební styk v EUR)
2600365926/8330
- mezinárodní formát (pro mezinárodní platby v EUR)
IBAN CZ8520100000002600365926
- swiftová adresa banky
BIC FIOBCZPPXXX

Účelová sbírka do konce roku 2013

Výbor **VERITAS** na valné hromadě 11/5/2013 vyhlásil účelovou sbírku na úhradu nákladů na inventarizaci archivního fondu tolerančních evangelických sborů AV a HV ve Velké Lhotě u Dačic při jeho bezplatném deponování do Národního archivu České republiky v Praze (odd. 1 v ulici M. Horákové). Inventarizace již byla provedena. Díky ní byl fond podrobně zanesen do elektronické databáze archiválií Národního archivu, a tím byl tento unikátní sborový archivní fond, jediný v rámci ČR, standardně zpřístupněn badatelům. Náklady, které nutností inventarizace vznikly vlastníkovému fondu – Farnímu sboru Českobratrské církve evangelické ve Velké Lhotě u Dačic – činily 20 000 Kč. Historická společnost **VERITAS** jako odborný garant Evangelického tolerančního areálu ve Velké Lhotě u Dačic, se usnesením výboru rozhodla na úhradě těchto mimořádných nákladů podílet. Schválený obnos ve výši 10 000 Kč poskytla sboru darem. Účelovou sbírkou chceme podpořit dárce, aby **VERITAS**, neziskovému občanskému sdružení, pomohli s pokrytím tohoto mimořádného výdaje. (Do sbírky již byl vložen první příspěvek 5 000 Kč.)

Případní dárce mohou svůj účelový dar složit v hotovosti u pokladníka **VERITAS** při některé z konaných akcí **VERITAS**, popřípadě využít účet **VERITAS** č. 2800136001/2010 k bezhotovostnímu bankovnímu převodu v Kč (europlatby rádi uvítáme na výše uvedeném čísle eurokonta **VERITAS**). Účelové dary do této sbírky je nutné vždy označit variabilním symbolem začínajícím na číslici 6. Pokud dárce bude následně požadovat potvrzení o daru pro snížení daňového základu daně z příjmu, je nutné, aby poskytl své údaje a jednoznačně identifikoval svou platbu. Za všechny dary děkujeme.

Výbor **VERITAS** ■

Prohlášení moderátorky **VERITAS** k aktuální problematice církevních restitucí a finanční odluky státu a církvi (a reakce na něj)

*Historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace **VERITAS**, o. s., se svým názvem zavázala zkoumat odkaz české reformace a přenášet jeho zásady i podněty do současného života.*

Jako její moderátorka pokládám za svou povinnost vyjádřit se z tohoto hlediska k otázce všestranně diskutované právě v těchto dnech. Jde o tzv. církevní restituce

a s nimi spojený pokus o řešení finanční odluky církví a náboženských společností od státu.

V této souvislosti je zřejmé, že jde o zcela zásadní rozhodování a sebeuvědomění každého církevního společenství. V podstatě můžeme rozlišovat dvojí orientaci: církev jako instituci, která se bez vnějšího zajištění své existence domnívá, že nemůže splnit své poslání, a církev jako obecnství v Ježíši Kristu, které cestu kříže a vzkříšení, vnější zranitelnosti a vnitřního pokoje vzalo vážně, byť za to platilo jakoukoli cenu.

Česká reformace svým živým odkazem stále přítomná v dějinách naší země (ať oficiálně či neoficiálně) od počátku 15. století, se snažila v mezích možností volit vždy druhou alternativu.

Církev hlásící se k české reformaci procházejí od minulého roku nelehkým obdobím zásadního rozhodování. S odkazem této reformace nejsou slučitelné nejméně tři věci:

1. Zásadní otázku postupné finanční odluky státu a církví (tj. nápravu stavu způsobeného vnucenými církevními zákony z r. 1949) nelze v reformačních církvích řešit bez projednání a souhlasu většiny členské základny.
2. Nelze slučovat různorodé záležitosti, tj. restituci, na niž mají poškození morální nárok a která by měla být adekvátní občanským restitucím, a přípravu finanční odluky církví a státu.
3. Potomci české reformace nezískali nikdy žádné restituce za zkonfiskovaný majetek. „Cizí peníze“ bez připomínky této souvislosti nelze s dobrým svědomím jako velkorysý dar přijmout.

Za dané situace v současné společnosti je ovšem jasné, že ekonomické ohledy jsou mocným argumentem. I církevní instituce, v něž se pravděpodobně na podzim 2013 promění i mnohé z církví hlásících se k české reformaci, mohou hrát svou dobrou úlohu mezi dalšími společensky prospěšnými organizacemi. Ti, kteří s tímto vývojem ze zásadních důvodů nesouhlasí, by je neměli torpédovat. Nelze však hájit nehajitelné, nelze předstírat cestu Ježíše Krista, když jde o záležitost vázanou především na velmi pozemské a dočasné ohledy.

Křesťané napříč církevním spektrem, pro které je jejich víra živou skutečností, jako tomu bylo v chápání české reformace, půjdou prostě dál podle hlasu svého svědomí a Bůh jim ukáže cestu.

doc. PhDr. Eva Melmuková
Praha, 11. 5. 2013

Prohlášení své moderátorky schválila valná hromada **VERITAS** 11. 5. 2013 v Praze Smíchově.

Výbor **VERITAS** se usnesl na své poradě 11/5/2013 zveřejnit toto valnou hromadou přijaté prohlášení své moderátorky na titulní straně webu **VERITAS**, zaslat jej do Evangelického týdeníku Kostnické jiskry a jmenovitě také členům Synodní rady ČCE a Předsednictvu synodu ČCE s odůvodněním, že ČCE je jedinou církví, která má nepřerušenu návaznost na českou reformaci a navíc se k ní hlásí asi 65 % členů **VERITAS**. V průvodním dopise bylo dále zdůrazněno, že bod č. 1 tohoto prohlášení předpokládá svolání Generálního sněmu ČCE nejpozději na září 2013.

V doručené odpovědi předsedy synodu br. faráře Grubera zazněl slib v obecném smyslu informovat synodály při zahájení letošního synodu ČCE na přelomu května a června o došlé korespondenci. Text prohlášení ale do synodních tisků zařadit nemohl – návrhy synodu předkládají jen konventy, Diakonie nebo Synodní rada. (Připustil, že pokud by býval některý synodál, který se s textem seznámil v tisku či na webu, sám projevil iniciativu, synod se tím podnětem býval

mohl přesto zabývat.) Předsednictvo mělo ale jednoduše zato, že se tématu dostatečně věnoval mimořádný synod 2012. Generální sněm podle něj není vůbec příslušný k jednání o této věci, protože církevní zřízení vyhrazuje Generálnímu sněmu jedině rozhodování o sloučení s jinou církví.

Podle tohoto výkladu se výboru zdá, že se Předsednictvo domnívá, že Generální sněm ČCE se tedy k ničemu jinému vyjadřovat ani nesmí, s čímž rozhodně nesouhlasíme. Jde nepochybně o vrcholný orgán, který je předurčen k rozhodování o mimořádných nejzásadnějších věcech ČCE, k nimž rozhodně způsob financování církve patří. Jeho dvoutřetinová podmínka usnášení hlasy poslanců ze všech sborů navíc zajišťuje jednoznačnou a výraznou převážnou většinu v církvi. Zároveň by se tím předešlo interpretaci, že „mimořádný synod rozhodl docela o nás bez nás“, s níž se ve svém okolí setkáváme.

Ses. moderátorka Melmuková doplnila své prohlášení s ohledem na ČCE a reakci Předsednictva synodu v tomto smyslu:

„Otázka změny charakteru církve je stejně podstatná, ne-li podstatnější než otázka spojení či sloučení ČCE s jinou církví, která je dle CZ §32 v kompetenci Generálního sněmu. V historii ČCE k takové změně došlo už jednou přijetím církevních zákonů v r. 1949, tehdy ovšem pod bezprostředním mocenským nátlakem. Důsledky tohoto rozhodnutí neseme dodnes. V současné době jde o nátlak ekonomický, který vede k nevratným změnám. Charakteristické (a hořce úsměvné) přitom je, že členové ČCE mohou široce diskutovat pouze o důsledcích zásadního rozhodnutí, které za ně a bez nich učinilo vedení církve. I to je průvodním jevem zmíněné změny charakteru církve, která de facto, jak je z vyjádření předsednictva synodu ČCE zřejmé, již nastala.“

O čem mj. jednal výbor VERITAS 14/1/2012, 24/3/2012, 26/5/2012, 4/7/2012 a 13/10/2012

(vybrané čtenářsky zajímavé projednávané body ze schůzí výboru v roce 2013 přinese podzimní dvojčíslo Hlasu)

- Spolu s přechodem na podvojný účetnictví ve zjednodušeném rozsahu od 1/1/2012 nastaly pro **VERITAS** určité významné změny v účtování. Podvojný účetnictví neúčtuje o výdajích a příjmech (jednoduše o penězích) nýbrž o nákladech a výnosech (jednoduše o majetku), muselo dojít především k počátečnímu sepsání a ocenění veškerého movitého majetku **VERITAS** k 1/1/2012 (nemovitosti naše občanské sdružení nevlastní). Ocenění provedla na základě odhadu při fyzické inventuře zvláštní výborem ustanovená inventarizační komise. Ta dospěla k tomu, že **VERITAS** v tomto okamžiku disponovala dlouhodobým hmotným majetkem ve výši asi 116 000 Kč, na zásobách (zejm. publikace pro prodej) napočítali inventarizátoři cca 24 000 Kč. K tomu se samozřejmě připočítal ještě aktuální stav na hotovosti v pokladně a saldo bankovního účtu. Zjištěný součet byl zaúčtován jako počáteční stav pro podvojný účetnictví. Při ocenění dlouhodobého nehmotného majetku (know-how, myšlenky, obsahy textů expozice, webu a v publikacích apod.) byla vyčíslena nulová hodnota, vyhrazujeme si ale samozřejmě autorská (osobnostní) práva a trváme na tom, aby naše texty a myšlenky byly používány a kopírovány jen s naším souhlasem (jinak ovšem samozřejmě bezplatně). Rozhodně nepřipustíme, aby se někdo výsledky naší činnosti finančně obohacoval. Kromě úplně nové účtové osnovy jsme počínaje rokem 2012

nuceni pečlivě evidovat stav zásob a provádět fyzickou inventuru na konci každého účetního období, tj. ke konci každého kalendářního roku.

- Na ustavující schůzi nově zvoleného výboru 26/5/2012 byli jednomyslně zvoleni činovníci **VERITAS** podle minulého funkčního období: moderátorka E. Melmuková, jednatel M. Soukup ml., pokladník a účetní M. Soukup st. Statutární zástupci (ses. moderátorka a br. jednatel) dostali pověřovací listiny podepsané ostatními členy výboru, které mohou použít při jednání s úřady jménem **VERITAS**.
- Výbor rozhodl, že nechá před letní sezónou znovu vytisknout 6 po deseti letech nejvíce vlivem UV záření vybledlých a již téměř nečitelných panelů v expozici horního kostela ve Velké Lhotě u Dačic (tato výstava je majetkem **VERITAS**).
- **VERITAS** dostala plnou moc od Farního sboru ČCE ve Velké Lhotě u Dačic k vyjednání podmínek bezplatného deponování fondů evang. sborů AV a HV do roku 1918 a fondu spojeného sboru ČCE do roku 1985 do Národního archivu ČR v Praze. Staré tisky v majetku sboru ve Lhotě zůstávají, včetně novějších archiválií. V květnu 2012 deponované archiválie byly NA dokonce zapsány do seznamu kulturního dědictví (unikátnost sborů AV a HV v jedné obci). Pro brzké zpřístupnění fondů byla nutná katalogizace pramenů do informačního systému dle metodiky NA. Sbor uzavřel smlouvu se zkušenou studentkou archivnictví, která se uvolila v rámci brigády (pod dohledem správkyňe církevních fondů Národního archivu) přednostní katalogizaci pro sbor provést za odměnu ve výši 20 000 Kč. Svou práci provedla k úplné spokojenosti. **VERITAS** se, jak již bylo zmíněno výše, uvolila s nákladem na její práci sboru pomoci finančním darem. Na jeho krytí byla vyhlášena účelová sbírka.
- Práce na Edici tolerančních přihlášek v současné době vážnou také proto, že pracovnice prozatím dokončily soupis archiválií z fondu APA (Archiv pražského arcibiskupství) Národního archivu, který bude využit při další přípravě edice. Kopie našeho soupisu (kartony nebyly archivem dosud uspořádané) jsme odevzdali pracovníkům NA pro další použití.
- **VERITAS** vypracovala ve spolupráci s památkáři Národního památkového ústavu v Brně ses. Mgr. Martou Procházkovou a br. Ing. Markem Fajmanem návrh novely Pracovního řádu díla Jeronymovy jednoty (JJ). (JJ je pomocné dílo ČCE, jehož vzorem byl německý Gustavodolfský spolek. JJ koná sbírky na podporu stavební a rekonstrukční činnosti v sborech ČCE.) V rámci Pracovního řádu JJ je stanoven způsob přidělování vybraných prostředků. Cílem návrhu novely bylo z každoročně vybraných prostředků na celocírkevní úrovni (bývají to asi 2 mil. Kč) vyčlenit 10 %, které by se přednostně používaly na spoluúčast při opravách budov v těch sborech, které jsou majiteli kulturních památek. (Tyto objekty obvykle snáze dosáhnou na státní či evropské dotace, předpokládají ale vždy určitou spoluúčast majitele.) Vzhledem k tomu, že památky mívají ve svém vlastnictví i sbory, které jsou např. dlouhodobě neobsazené kazateli, popř. jsou ekonomicky slabší, stávající platný Pracovní řád JJ může jejich žádosti nevyhovět např. i proto, že upřednostňuje hlavně místa, která slouží většímu počtu členů církve a k bohoslužebnému životu, ne např. jako památníky. Stranou zájmu tak mohou zůstat zvláště cenné nemovitosti sborů církve, které dokumentují zvláštní dějinný vývoj církve (a jejich předchůdkyň) nebo jsou architektonicky, historicky nebo umělecky hodnotné z pohledu povšechného sboru ČCE. Důležité na návrhu novely také bylo to, že podmínkou přednostního přidělení prostředků byla povinně spoluúčast na jiném dotačním programu. Tzn. nikoli jednostranné zvýhodnění těch sborů, které vlastní kulturní památky, ale přednostní pomoc a podpora jen těm sborům, které si dokážou vyhledat prostředky z jiných zdrojů, než je JJ. Návrh novely byl zaslán před zářijovým zasedáním Ústředního shromáždění JJ v roce 2012, které je kompetentní k úpravám Pracovního řádu JJ. Předseda Ústředního představenstva JJ br. Ing. Jiří Tomá-

šek reagoval telefonicky na náš dotaz, jak jednání dopadlo. Návrh ani nezařadil do pořadu jednání Ústředního shromáždění, protože odmítá jakékoliv další omezování rozhodovací pravomoci JJ. Nicméně prohlásil, že v posledních letech i bez opory v Pracovním řádu JJ stejně přidělovali někdy až třetinu prostředků památkově chráněným budovám v ČCE. V poslední době třeba souhlasili s generální opravou toleranční modlitebny ve Velenicích, kde prý „pořádně nefunguje ani staršovstvo a sbor je slabý“. Na závěr připustil, že vedení JJ v příštím funkčním období může být k tomuto návrhu vstřícnější, nicméně on za svou osobu by pro něj stejně nehlasoval.

- V průběhu roku 2012 vypracovala **VERITAS** pro Ekumenickou radu církví v ČR posudky na následující učebnice: „Výchova k občanství 9“ z nakladatelství Nová škola v Brně (posudek psal br. dr. Macek), „Čítanka 5“ z nakladatelství Nová škola v Brně (posudek psal br. Mgr. Soukup) a posudek učebnice „Občanská výchova pro 6. r. ZŠ“ z nakladatelství SPL Práce jsme přenechali ses. doc. Uhlířové.
- Teplá letní sezóna 2012 byla mimořádně příznivá pro dřevokazný hmyz. To se projevilo i na mobiliáři horního kostela ve Velké Lhotě u Dačic, kde díky enormnímu přemnožení červotoče dokonce upadla na zem jedna z historických kostelních tabulí na čísla písní zpívaných při bohoslužbách. Při letním pracovním soustředění byla provedena prohlídka i druhé tabule za přítomnosti dačického památkáře p. Mgr. Urbana, který doporučil obě tabule zabalit a provizorně odvézt na chladné místo. Jako optimální dočasné místo byl vybrán starobylý klenutý sklep sborového domu v Telči. Tam jsou tabule dosud, díky nízké teplotě je hmyz inhibován i v teplých dnech a jeho ničivá aktivita je jen nízká. **VERITAS** vlastním nákladem provizorně nahradila obě tabule v kostele velkoplošnými fotografiemi v měřítku 1:1, takže pohledově v interiéru jakoby nic nechybí. Situaci je ale nezbytně nutné řešit, k čemuž jsme majitele tabulí – farní sbor ve Velké Lhotě – opakovaně vyzvali, dokonce umožnili i obhlídku stavu a možností obnovy restaurátory – specialisty na dřevěný mobiliář – kteří spočítali i očekávané náklady opravy v několika variantách.
- **VERITAS** kontaktoval David Burgess ze Severního Irsku (Británie), který se v angličtině zajímal o českou reformaci. Byly mu zaslány materiály, které byly k dispozici v angličtině (brožura dr. J. Ottera o ČCE z 90. let). Oplátkou jsme dostali do knihovny **VERITAS** výpravnou barevnou publikaci o Presbyteriánech v Severním Irsku. Pochopením ses. Halukové, koordinátorky projektu Dědictví reformace, mohl p. Burgess od nás dostat ještě i anglickou verzi publikace z tohoto projektu.
- Ses. Marta Bartušková z Olomouce zařídila ve svém sboru informační místo **VERITAS** s distribucí našich publikací. Jde o nástěnku přímo v modlitebně ČCE, záramované logo **VERITAS** a výstavku publikací na stolku. Děkujeme za propagaci své činnosti v oblasti střední a severní Moravy.
- V roce 2012 se rozšířila skupina, která připravuje seznam kulatých výročí pro každoroční Kalendaria **VERITAS**. Vedle jejího dlouholetého vedoucího br. L. Dlouhého (ČCE), byla nově rozšířena o další spolupracovníky: Je to člen **VERITAS** br. F. Hoř ml. (ČCE), a dále br. J. Štěpán (CB) a R. Hobza (CČSH). Zejména dohovor s členy CB a CČSH usnadňuje tvorbu seznamu výročí, kterou se vždy snažíme pojmout mezidenominačně.
- Kruh českých duchovních tradic, neformální platforma pro ekumenické rozhovory nad českými duchovními tradicemi, pokračuje i pro 20 letech ve své práci, kterou je formulace společně přijatelných stanovisek k jednotlivým tradicím a která se pozvolna schyluje ke svému závěru. V současné době dokončují jeho členové předposlední duchovní tradici, kterou je tradice českého národního obrození. Zbývá ještě probrat tradici masarykovskou a sestavit hodnotící a shrnující souhrny celého úsilí KČDT. K tomu by mělo dojít přibližně do 2 let.

Internetové stránky společnosti VERITAS

Od 1/1/2012 do 7/10/2012 byla **VERITAS** bez webmasterky, dohoda o provedení práce se ses. T. Provazníkovou totiž vypršela k poslednímu dni roku 2011. Díky člene výboru ses. Vobrové jsme získali na poslední čtvrtletí roku 2012 nového webmastera, br. Davida Voříška, IT specialistu. Ten prokázal **VERITAS** velkou podporu tím, že souhlasil se správou a doplňováním stránek jen za symbolickou odměnu (5 000 Kč hrubého ročně). Patří mu za to velký dík. Výbor byl s jeho prací ke konci roku 2012 velmi spokojen, a proto uzavřel dohodu i na celý rok 2013. Tempo aktualizací ale stejně není příliš velké, protože závisí na tom, co pro publikaci na webu br. jednatel Soukup webmasterovi připraví. Pokud od něj dostane podklady, během 1 týdne je vždy uveřejní. A navrhl sám několik zlepšení funkcionality stránek, které po schválení výborem už i provedl.

Od října 2012 do července 2013 na stránkách přibylo: Byly tam přidány stanovy v novelizovaném znění z roku 2012. Dále byl aktualizován katalog knihovny **VERITAS** podle stavu k červenci 2012. Do sekce odkazy jsme přidali adresu osobních stránek naší členky ses. Bedříšky Jonášové. Již na prahu roku 2013 bylo přidáno kalendárium 2013 v češtině (a následně) i v anglickém překladu. Na žádost z vnějšku jsme také do sekce kalendárium nahráli soubor se všemi historickými kalendáři **VERITAS** od roku 2001, která máme k dispozici. Aktualizoval se také popis pravidelných akcí **VERITAS** na stránce „Co je **VERITAS**“ a přidán byl i odkaz na nový web ČCE věnovaný velkým výročí 2013–2018 (www.nase-reformace.cz). V podstatě ihned po otevření eurokonta **VERITAS** (viz informaci výše) se na webu v obou jazycích objevilo jeho číslo a další údaje pro bankovní převody. Anonce na titulní straně webu se dočkala obě druhá vydání knih ses. moderátorky Evy Melmukové a také možnost objednat si nahrávky z proběhlých akcí. Doporučení ke shlédnutí dvou zajímavých pořadů z církevních dějin (v jednom z nich vystupovala i ses. moderátorka) z videoarchivu České televize, se v létě 2013 také objevilo na hlavní stránce. Obdobné aktualizace, jako byly provedeny na české verzi, vždy provázely i anglickou jazykovou mutaci stránek.

Počítadlo na webových stránkách (původní již přestalo fungovat, ale podařilo se je nahradit jiným poskytovatelem) v létě 2013 již přesáhlo 80 000 unikátních přístupů od začátku měření v roce 2002. K detailním informacím o návštěvnících webu **VERITAS** nyní používáme (na podnět webmastera) bezplatnou službu Google Analytics. Ze záznamů nasbíraných od počátku sledování 17/11/2012 do počátku srpna 2013 vyplývají především tato zjištění:

1. Návštěvnost je dlouhodobě stabilní, prakticky bez výkyvů, v průměru 24 návštěv denně.
2. V průběhu období byly zaznamenány asi 4 velké výchyly v návštěvnosti za den:
 - 5/4/2013 – 47 návštěv, velkou pozornost získala stránka věnující se mariánskému sloupu (17x zobrazena)
 - 24/4/2013 – 76 návštěv, opět především kvůli mariánskému sloupu (50x zobrazeno) – v tento den vyšly dva články k tomuto tématu, obsahující odkaz na web **VERITAS** (<http://www.blisty.cz/art/68262.html> a <http://nwo.org/view.php?navezclanku=prazske-zastupitelstvo-zitra-jedna-o-obnove-marianskeho-sloupu-symbolu-vitezstvi-katolicke-cirkve-nad-cechy-zastavme-je&cislocclanku=2013040103>)
 - 13/5/2013 – 52 návštěv, 27x byla zobrazena sekce Edice tolerančních přihlášek, na niž se odkazovalo z diskusního fóra genealogů (<http://genealogie.taby.cz/viewtopic.php?f=16&t=8804>)
 - 9–11/6/2013 – celkem 131 návštěv, uživatele zaujalo Prohlášení moderátorky k církevním restitucím, které získalo asi 70 návštěv díky upozornění uživatele Evangnetu (<http://www.evangelnet.cz/diskuze/vlakno/forum/cce/aktualne//6424>)

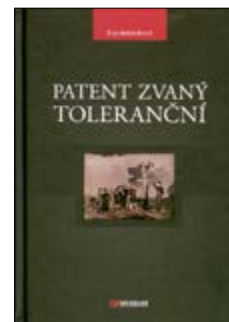
3. 81 % návštěvníků prohlíží stránky v češtině, angličtina je zastoupena asi 7 %. 85 % návštěvníků pocházejí z ČR, druhé v pořadí je Slovensko s více než 5 %. Návštěvníci pocházejí ze všech světadílů, méně je zastoupena jen Afrika a Jižní Amerika.
4. 77 % návštěv webu skončí po zobrazení jen jedné stránky, neprohlédnou si už žádnou další (web je patrně nezaujal nebo nenašli co hledali). 19 % návštěvníků se na stránky vrátilo (8 % se vrátilo jen jednou, zbytek vícekrát).
5. Přes polovinu návštěvníků přivede na naše stránky vyhledávač na základě některého klíčového slova. 36 % připadá na návštěvnost ze stránek, z nichž se na náš web odkazuje. Zbytek tvoří ti, kteří do adresního řádku cíleně vypisují přímo adresu našeho webu.
6. Největší zájem je o titulní stránku stránky Aktuality (15 %), dále o Kruh českých duchovních tradic (13,5 %, převážně díky odkazu z Wikipedie v heslech Cyril a Metoděj a dalších svatých), mariánský sloup (12 %, lidé převážně hledají přímo mariánský sloup nebo souvislost s Miladou Horákovou, a pak přicházejí z asi 40 různých stránek), Odborná stať dr. Sakaře o popravách provedených 21. června 1621 (7 %, převážně přicházejících z webu <http://otta.cechove.cz/poprawy.htm>, nebo hledajících podrobnosti o popravách).
7. Je zřejmé, že lidi nejvíce přitahují aktuální (kontroverzní, opakovaně diskutovaná) témata – typicky např. obnovení mariánského sloupu na Staroměstském náměstí.

M. Soukup (data z Google Analytics pro tuto zprávu vyhodnotil D. Voříšek) ■

Upozornění na nové publikace, nahrávky apod.

- **MELMUKOVÁ, Eva: *Patent zvaný toleranční***. 2., dopl. vyd. Neratovice: Verbum, 2013, 303 s., [16] str., obr. příl. Historicus; ISBN 978-80-903920-4-5.

Sprátené neratovické nakladatelství VERBUM Publishing člena **VERITAS** Mgr. Ladislava Židoně vydalo v letošním roce druhé doplněné vydání rozebrané monografie moderátorky **VERITAS** doc. PhDr. Evy Melmukové-Šašecí *Patent zvaný toleranční*.

Kniha, obsahující mnohá důležitá historická fakta, doplněná mapami i obrazovou přílohou, se dostává k čtenářům vlastně již podruhé. Nejprve vyšla v nakladatelství Mladá fronta (edice Kolumbus) v roce 1999. V tomto druhém, doplněném vydání, může konečně spatřit světlo světa původní předmluva a doslov; tyto části nebylo možno uvést ve vydání prvním. Lze tedy s určitým překvapením dodat, že svoboda slova tak není samozřejmostí ani v době novodobých českých dějin.

Jakousi předchůdkyní této knihy byla odborná publikace s mnoha doklady a odkazy „Evangelií v rané toleranční době v Čechách a na Moravě“, vydaná v osmi sešitech a mapovou přílohou v roce 1995. Pro zpřístupnění oné odborně-dokumentační práce se rozhodla autorka této knihy vyjít vstříc čtenářům a vydat populárně-vědeckou publikaci „Patent zvaný toleranční“.

Autorka nejprve podává jakýsi vnější rámec událostí (týká se doby vlády Marie Terezie a Josefa II.). Můžeme číst v překladu i autentický německý text tolerančního patentu. S překvapením můžeme zjišťovat, že byl sice oficiálně vydán, ale obvyklou úřední cestou se k obyvatelům českých zemí až na výjimky nedostal.

V dalším sledu se dozvídáme o vzniku „dvojího lidu“ v českých zemích, o české reformaci a jejích zápasech v evropských souvislostech, o nucené emigraci v 17. století, o mandátech

habsburského císaře Karla VI. s cílem jinak smýšlející „vykořenit“, o konkrétních případech těch, které se přes pronásledování nepodařilo zlomit v jejich víře, o tajných kontaktech evangelického obyvatelstva se zahraničím, o snahách tří členů jezuitského řádu na Valašsku zjistit reálný stav náboženské příslušnosti v roce 1777 a zejména o onom okamžiku (toleranční patent), kdy odlišnost od ideového monopolu přestala být zločinem.

Autorka pak podrobněji líčí, jak fungovalo konkrétní spojení organizace tzv. skryté církve české reformace. Na základě doložených archivních materiálů popisuje, jak se „zdola“ šířila informace o vydání tolerančního patentu, o kterém se měli dozvědět jen někteří v tehdejší Brněnské kraji. Uvádí i seznam povinných otázek při slavnostních přihláškách před úředně ustavenou komisí. Nalezené dokumenty svědčí o tom, že se na slavnostní přihlášky evangelíci většinou předem připravovali a volili pak jednotný postup. Důležitým mezníkem se stal dvorský dekret z 15. prosince 1782, který přihlášky ukončoval. Po dalších dohadách byl pak umožněn jiným dvorským dekretem jakýsi kompromis – šestinedělní cvičení, která se ale mohla časově protahovat a bylo také zabráněno v tom, aby se vytvořily další samostatné evangelické sbory.

Dozvídáme se dále zajímavé životní osudy přihlašujících se včetně onoho umělého rozdělení na luterské a helvetské sbory. Důvodem byla tzv. 1. zpráva skryté církve, která zdůraznila, že je možno se přihlašovat jako evangelíci. Úřady však evangelíky zapsali pod úředně povolené luterské vyznání podle interpretace, že evangelík = luterán (na základě němčiny). Následovala pak tzv. 2. zpráva skryté církve české reformace, která informovala, že střežovou organizací má být ta helvetská (tedy reformovaná). Někteří se dle tohoto postupu stačili zorientovat, jiní už pak museli zůstat jako luteráni.

Zvláštní kapitolu tvoří tzv. „blouznivci našich hor“, tedy ti, kteří se nepřihlásili ani k luterské ani k helvetské konfesi. Mnozí z nich si chtěli vynutit vlastní návaznost na českou reformaci (husitství a jednota bratrská). To však nebylo možné. Postupně dostávali různá označení a úřady se snažily označit je jako nějaké blouznivce, kteří ani nevědí, co chtějí.

Dvojnáčnost toleranční doby spočívala v tom, že sice byla dána určitá míra svobody křesťanům dvou státem tolerovaných církví, ale tito lidé byli občany druhého řádu, byli jen „trpěni“. Za mnoha často velmi svízelných okolností tak vznikaly samostatné evangelické sbory, modlitebny i školy. Další nesnází byla i jazyková bariéra mezi reformovanými kazateli, kteří přišli z Maďarska, a přihlášenými evangelíky.

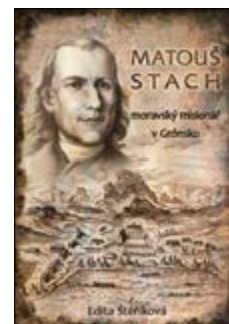
Velmi zajímavé a dosud takto nezpracované je srovnání životních příběhů Františka Palackého a Bedřicha Viléma Košuta.

Autorka se ve své knize snažila podat nástin zápasu české reformace od dob mistra Jana Husa vlastně až do 20. století. Na základě doložených archivních dokladů rozpoznávala nepřetržitou návaznost těch, kteří se k české reformaci vnitřně hlásili. Těžištěm práce pochopitelně zůstávala doba vzniku tolerančních sborů a to, co ji bezprostředně předcházelo. Eva Melmuková-Šašecí přesvědčivě zdokumentovala, že evangelíci v českých zemích v 5 až 6 generacích (od 1620 do 1781) pokračovali v zápasu české reformace, promýšleli svou víru a přežili i tvrdé pokusy o likvidaci. V nových podmínkách za vnucené situace (přihlašování se pouze k předem daným konfesím) nepřestali usilovat o vědomou návaznost, a mohli potom vytvořit v roce 1918 církev jedinou, navazující již veřejně na to, co ještě roku 1781 možné nebylo.

Kdo chce přemýšlet o zásadních věcech svobody svědomí, hledání a nalézání hodnot, kdo chce uprostřed vymyšlených scénářů a různých románových příběhů číst to, co se skutečně odehrávalo v našich dějinách, kdo chce lépe porozumět, proč jsme se někdy i hlásili (hlásíme?) k odkazu Husa, Komenského, Palackého a Masaryka, nechť si přečte právě tuto knihu a přemýšlí o mnohých souvislostech.

Kniha je k dostání na adrese **VERITAS** (cena 299 Kč).

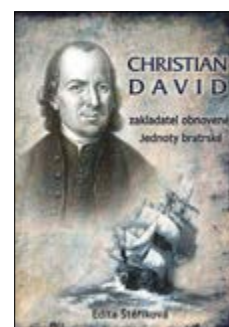
- **ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Matouš Stach (1711–1787), grónský misionář, exulant z Mankovic***. 1. vyd. Suchdol nad Odrou: Moravian v nakl. Samuel, 2012, 93 str.; ISBN 978-80-86849-81-2.

Jedinečné dílo renomované historičky o osobnosti Matouše Stacha, exulanta z Moravy. Po dramatickém útěku z rodných Mankovic kvůli pronásledování pro víru se dostává do Herrnhutu a odtud odjíždí jako první misionář do Grónska, kde rozvíjí misijní činnost obnovené Jednoty bratrské. Životní příběh Matouše Stacha inspiruje dnešní křesťany k následování Pána Ježíše kamkoli on jde, povzbuzuje k odvážné víře, která se nedá odradit ani nebezpečím ani dlouhým neúspěchem.

Kniha je k dostání za 130 Kč v Historicko-vlastivědné společnosti Moravian v Suchdole n./O. (Kontakt: Daniel Řičan, Čsl. armády 276, 742 01 Suchdol nad Odrou, e-mail: daniel.ri-can@quick.cz, tel. 556 736 855, mobil 777 348 231).

- **ŠTĚŘÍKOVÁ, Edita: *Christian David (1692–1751), ze života moravského exulanta, zakladatele exulantské obce Herrnhutu v Horní Lužici a spoluzakladatele obnovené Jednoty bratrské***. 1. vyd. V Suchdole nad Odrou: Moravian, 2012, 348 str.; ISBN 978-80-904732-1-8.

Christian David patří mezi největší moravské osobnosti, přesto je dosud znám a obdivován více ve světě než v České republice. Prostý tesař se stal smělym následovníkem Ježíše Krista a pro jeho víru, odvahu a vytrvalost se evangelium rozneslo do končin země. Stal se zakladatelem bratrské osady Herrnhut v Horní Lužici, spoluzakládal obnovenou Jednotu bratrskou, známou také pod názvem Moravská církev – Moravian Church. Davidův životní příběh dosud inspiruje věřící i nevěřící k praktickému životu v prosté odevzdanosti Bohu v čisté důvěře a lásce. Jsem velmi rád, že se vůbec poprvé dostává k českému čtenáři tak hodnotná kniha o Christianu Davidovi.

Kniha je k dostání za 299 Kč v Historicko-vlastivědné společnosti Moravian v Suchdole n./O. (Kontakt: Daniel Řičan, Čsl. armády 276, 742 01 Suchdol nad Odrou, e-mail: daniel.ri-can@quick.cz, tel. 556 736 855, mobil 777 348 231).

David Loula ■

- **LOUTHAN, Howard: *Obracení Čech na víru, aneb, Rekatolizace po dobrém a po zlém***. Vyd. 1. Překlad Zdeněk Rucki. V Praze: Rybka, 2011, 382 s.; ISBN 978-808-7067-079.

Studie amerického autora, historika Howarda Louthana, *Obracení Čech na víru aneb rekatolizace po dobrém a po zlém*, si všimá jedné významné epochy českých dějin, jejíž dosah má i vliv na řešení některých záležitostí v dnešní době. Plusem tohoto díla je možnost autora nahlížet na české dějiny s nadhledem a víceméně nezaujatě. Díky tomuto pohledu vidí autor své téma v širších evropských souvislostech a přináší tak jiný, komplexnější pohled na problematiku rekatolizace českých zemí v 17. a v 18. století. Ten spočívá v popisu široké škály způsobů, jakými tehdejší vítězná moc disponovala, jak dalece a v jaké míře použila prostředky moci a s jakými záměry a výsledky. Mechanismus rekatolizace začíná náhradou ztráty české inteligence, která byla donucena odejít do exilu, obsazením Karlovy univerzity. Následujícím krokem bylo

přetváření dějin a české krajiny v duchu římského katolicismu. K dalším prostředkům patřilo misijní kazatelství, šíření katolické literatury i nový překlad Bible do češtiny, ovšem v intenci dané Tridentským koncilem. Poslední formou rekatolizace se stává formování nových českých světců, kteří mají ubezpečit obyvatelstvo, že Čechy jsou zcela katolickou zemí. Mělo toto rekatolizační úsilí úspěch a stmelilo rozdělený národ? Odpověď na tuto otázku autor hledá i z pohledu skutečnosti, že i po utlumení rekatolizačního tlaku koncem 18. století většina obyvatelstva zůstala stejně katolická. Zůstává pouze škodou, že autor nevyužil a nečerpal kromě místních pramenů také z archivů českých exulantů, jak to činí např. Edita Štěříková. Pak by byla publikace mnohem plastičtější a snad i objektivnější. Přes tento nedostatek lze hodnotit studii autora jako přínosnou právě pro jeho nadhled. Odvedl dobrou a kvalitní práci, hodnou zájmu čtenářů i odborné veřejnosti o problematiku této části naší historie.

Ladislav Dlouhý, Pardubice ■

- **HORNÍČKOVÁ, Kateřina, ŠRONĚK, Michal, BARTLOVÁ, Milena: *Umění české reformace, 1380–1620*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2010, 555 str.; ISBN 978-80-200-1879-4.**

Monografie, která vznikla při přípravě stejnojmenné výstavy v Císařské konírně na Pražském hradě 2009/2010, je věnována tématu, které české dějiny umění dosud poněkud přehlížely. Soubor studií několika historiků umění a historiků se podrobně zabývá uměleckou tvorbou spjatou s protestantským vyznáním od počátků reformního hnutí v závěru 14. století do porážky českých stavů na Bílé hoře. Cenným přínosem publikace je revize všeobecně rozšířeného názoru o negativním vztahu protestantů k výtvarnému umění. Autoři sledují, jak umění plnilo funkci konfesijní sebeidentifikace. Publikace se zabývá všemi oblastmi umění – architekturou, malířstvím, sochařstvím, uměleckými řemesly.

Kniha byla nominována na cenu Magnesia Litera v kategorii literatura faktu. Cenu nicméně nakonec nezískala, což ovšem nijak nesnižuje její kvalitu. Publikace je stále ke koupi v knihkupectvích, včetně internetových (doporučená prodejní cena je 895 Kč).

- **Štěříková, Edita: *Jednota bratrská v Lešně*. / Dworzaczekowa Jolanta: *Počátky polské větve Jednoty českých bratří*. [překlady z polštiny do češtiny a z češtiny do polštiny J. Wiera Jelinek, Miroslaw Jelinek]. – Praha: Exulant, 2012. – 77 str.; ISBN 978-80-905318-0-2**

Nová dvojjazyčná polsko-česká brožura shrnuje jednak osudy Jednoty bratrské v polském městě Lešno (včetně periody, kdy byl v Lešně v exilu poslední biskup původní JB, „učitel národů“ Jan Ámos Komenský) a počátky samostatné polské větve JB. Brožuru vydalo o. s. Exulant. Kniha je k objednání v knihkupectví Kalich nebo v o. s. Exulant za cenu 150 Kč.

- **Nedávno vydané tzv. malé tisky VERITAS** (separáty z přednášek a programů)

Historická společnost **VERITAS** v nedávné době vydala (především péčí členky výboru ses. Žofie Vobrové) následující „malé tisky“. Jsou k dispozici ke koupi při akcích **VERITAS**, lze si je objednat na naší adrese a chystá se i možnost jejich bezplatného stažení na internetu. V přehledu uvádíme název, krátkou informaci o tématu a kde bylo možno jej slyšet, a prodejní cenu:

Aktuální dosah tolerančního patentu (E. Melmuková)	seminář Pardubice 20/10/2011 (bude přílohou podzimního dvojčísla Hlasu)	10 Kč
Cyril (Konstantin) a Metoděj 863–2013 – tři příspěvky k 1150. výročí jejich příchodu na Moravu (E. Melmuková, P. Melmuk, Cyrilometodějská tradice KČDT)	ekumenické setkání Bratři Cyril a Metoděj: víra – Bible – život 5/7/2011 v Proseči u Skutče	10 Kč
Čtení o Francii protestantské I. (ed. Ž. Vobrová)	výběr materiálů získaných na Konferencích protestantských muzeí	10 Kč
Dvacáté výročí přítomnosti VERITAS na Konferencích evropských protestantských muzeí	materiál připomínající dvě dekády trvající zapojení VERITAS do každoročních konferencí, kde prakticky reprezentuje protestantská muzea v ČR	20 Kč
Ohlédnutí za čtyřmi evangelickými historiky (Hrejša, Bartoš, Řičan, Molnár)	konvokační přednáška E. Melmukové 20/3/2012 na ETF UK v Praze	10 Kč
Pásmo o dějinách Betlémské kaple (E. Melmuková-Šašecí)	recitační pásmo s písněmi původně z 50. let, realizované po půl století i v Betlémské kapli 21/10/2009	25 Kč
Pod Husovou kazatelnou v Betlémské kapli – setkání s lidmi, kteří tam bývali... (E. Melmuková)	přednáška ze slavnostního shromáždění v den státního svátku 6/7/2012 ve Velké Lhotě u Dačic	10 Kč
Toleranční modlitebny a valdensko-hugenotské temply (E. Melmuková, Ž. Vobrová)	evropský rozměr protestantských modliteben přehledně srovnává brožura vzniklá sumarizací přednášky doplněné fotodokumentací na jarním semináři v Pardubicích v roce 2012 (pro členy zdarma v příloze tohoto čísla bulletinu)	15 Kč
Toleranční modlitebny, jejich vznik a vývoj (E. Melmuková, Ž. Vobrová)	přednáška s fotodokumentací z Putování do Velké Lhoty 2007 a valné hromady VERITAS 17/5/2008 v Praze	15 Kč

• Nahrávky mluveného slova z proběhlých akcí VERITAS

Historická společnost **VERITAS** nově nabízí k odběru nahrávky (především audiozáznamy) mluveného slova, pořízené amatérsky na diktafon při svých proběhlých akcích. Zprostředkovává tak jejich obsah i těm zájemcům, kteří se z různých osobních, zdravotních, časových, místních

či jiných důvodů nemohli konkrétní akce zúčastnit osobně. Popřípadě jsou k dispozici i pro ty účastníky akcí, kteří si chtějí některé myšlenky z akcí **VERITAS** připomenout znovu a s odstupem opět promyslet. Nahrávky jsou zasílány na základě vyplněného objednávkového formuláře, který obsahuje vysvětlení všech možností, formátů a variant. Nahrávky jsou doručovány na optických discích (CD, DVD) za jednotnou cenu 25 Kč/kus. Seznam nahrávek se bude rozšiřovat nejen o záznamy z budoucích akcí, ale přibudou i vybrané digitalizované nahrávky z dřívějších let. Platný aktuální seznam je součástí objednávkového formuláře (vložená příloha tohoto dvojčísla Informačního bulletinu).

Pozvánky na nejbližší akce

• *Akce pořádané společností VERITAS:*

- 7/9/2013 Den památek v kostele sv. Ducha v Telči (v IC projektu Dědictví reformace v rámci Dnů evropského kulturního dědictví – EHD)
- 12/10/2013 10:00 38. seminář pro učitele a zájemce o dějepis, český jazyk a společenské vědy (ČCE Pardubice, Sladkovského 638; tématem příspěvku bude: **Práce reštaurátora historických knižných vázieb** – L. Fajmonová)

• *Občanské sdružení Exulant (<http://exulant.evangnet.cz>) nás zve na:*

- 12/10/2013 Valná hromada o. s. Exulant ve sboru BJB ve Víkřovicích
- 4–6/7/2014 9. setkání křesťanů ve Wroclavi s mottem: „Svobodni v Kristu“
- září 2014 zájezd o. s. Exulantu do Střelína, Husince, Tábora a Zelova

• *Další pozvánky:*

- 13–15/9/2013 Oslavy 400. výročí Bible kralické v Kralicích nad Oslavou (www.nase-reformace.cz)
- 18/10/2013 Konference k výročí Bible kralické zaměřená na širší dějiny Bible v období české reformace na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (www.nase-reformace.cz)
- 9/11/2013 68. Sjezd Kostnické jednoty v Praze

Dokumentární filmy České televize o české reformaci

Česká televize odvysílala 6. července 2013 v premiéře hraný dokument režiséra Lubomíra Hlavsy o dějinném významu Bible králické. Snímek nazvaný „*Pod ochranou Žerotínů*“ bude reprízován ještě 8. a 11. července, podívat se na něj lze ale i kdykoliv ze záznamu ve videoarchivu na webu ČT (<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10391170572-pod-ochranou-zerotinu/>). V pořadu hovořila v několika vstupech i historička a moderátorka **VERITAS** doc. PhDr. Eva Melmuková.

Režisér Lubomír Hlavsa v roce 2010 natočil i úspěšný dokument „*Hrabě Zinzendorf – síla přesvědčení*“ o obnoviteli Jednoty bratrské v saském Ochanově (Herrnhutu). Lze jej rovněž stále shlédnout ve videoarchivu ČT (<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10266609443-hrabe-zinzendorf-sila-presvedceni/31029838005/video/>).

Omluva

Omlouváme se všem svým členům a příznivcům za více než roční odmlku ve vydávání svých časopisů *Informační bulletin VERITAS* a *Hlas Střediska české reformace v Telči a Velké Lhotě u Dačic*. Věříme, že letošní rozsahem rozšířená dvojčísla obou periodik se samostatnými tematickými přílohami budou dostatečnou náhradou za čísla, která jsme nedokázali v obvyklém termínu pro jiné neodkladnější úkoly vydat a distribuovat. S tímto dvojčíslem bulletinu a podzimním vydáním Hlasu se nám, jak doufáme, podaří úspěšně překonat vydavatelské obtíže a vrátíme se opět k zavedené roční frekvenci vycházení obou titulů (bulletinu v jarním a Hlasu v podzimním období).

Děkujeme za pochopení.

Vydala pro informaci svých členů:

VERITAS – historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, o. s.

kontaktní adresa:

Kpt. Jaroše 1109/26

289 22 LYSÁ NAD LABEM

☎ (+420) 607 645 333

Email: veritas@evangnet.cz

Internet: <http://veritas.evangnet.cz>

Členské příspěvky (roční minimální výše):

výdělečně činní 300 Kč/nevýdělečně činní, důchodci, studenti 150 Kč

Prodejní cena Informačního bulletinu pro nečleny: 20 Kč

Tištěná verze Informačního bulletinu: ISSN 1802-1182

On-line verze periodika na Internetu: ISSN 1802-1190

bankovní spojení: 2800136001/2010

© **VERITAS 2013**

KALENDÁRIUM (vybraná historická výročí) VERITAS 2013

863 příchod Konstantina a Metoděje na Moravu

1613 reedice vydání Bible kralické

Leden

- 2. 1. 1783 první české bratrské bohoslužby v Praze
- 4. 1. 1433 příjezd českých delegátů na koncil do Basileje
- 10. 1. 1158 kníže Vladislav II. se stal v pořadí druhým českým králem
- 15. 1. 2003 † filozof Milan **Machovec**

Únor

- 1618 v Broumově uzavřen luterský kostel – jedna z příčin třicetileté války
- 8. 2. 1903 † Karel Eduard z **Lány**, evangelický farář augšpurského vyznání a superintendent v Černilově u Hradce Králové, zakladatel Lutherova ústavu v Hradci Králové
- 9. 2. 1753 * Václav Matěj **Kramerius**, spisovatel, novinář a nakladatel
- 13. 2. 1883 † Richard **Wagner**, významný německý hudební skladatel a libretista
- 18. 2. 1923 † na následky atentátu Alois **Rašín**, první československý ministr financí
- 20. 2. 1523 * Jan **Blahoslav**, biskup Jednoty bratrské, teolog a historik, autor „Gramatiky české“, „O původu Jednoty a řádu v ní“, „Šamotulského kancionálu“ a Nového Zákona

Březen

- 2. 3. 1458 Jiří z Poděbrad zvolen českým králem („král dvojího lidu“)
- 6. 3. 1583 † Zachariáš **Ursinus**, německý reformovaný teolog, spoluautor Heidelberského katechismu
- 10. 3. 1948 † Jan **Masaryk**, diplomat a politik
- 20. 3. 1393 † **Jan z Pomuku**, arcibiskupský vikář mylně ztotožňovaný se sv. Janem Nepomuckým
- 23. 3. 973 založeno biskupství v Praze

Duben

- 1. 4. 1913 MUDr. Rudolfem Jedličkou založen Jedličkův ústav pro tělesně postižené děti na Vyšehradě (jeho jméno má v názvu již od listopadu téhož roku)
- 4. 4. 1968 zavražděn Martin **Luther King**, baptistický kazatel a bojovník proti rasové diskriminaci v USA
- 7. 4. 1348 Karel IV. založil vysoké učení v Praze (dnešní Univerzitu Karlovu)
- 13. 4. 1598 francouzský král Jindřich IV. Navarrský povolil ediktem nantským kalvinismus ve Francii
- 19. 4. 1713 pragmatická sankce, výnos císaře Karla VI. o nástupnictví v habsburské monarchii (umožnil nástupnictví i dcerám, nebyli-li synové)
- 20. 4. 1913 * Jan Anastáz **Opasek**, teolog a básník, arcipopat benediktinského kláštera v Praze-Břevnově

Květen

- 3. 5. 1728 začala vycházet Hesla Jednoty bratrské
- 7. 5. 1458 slavnostní korunovace Jiřího z Poděbrad českým králem
- 13. 5. 1923 † Charlotta **Garrigue-Masaryková**, manželka prvního prezidenta ČSR
- 17. 8. 1903 † Karel **Šebor**, český hudební skladatel, autor několika oper
- 22. 5. 1813 * Richard **Wagner**, významný německý hudební skladatel a libretista
- 23. 5. 1618 III. pražská defenestrace – z oken Pražského hradu pro nedodržování Majestátu Rudolfova vyhození královští místodržící; počátek třicetileté války

Červen

- 3. 6. 1903 založena Jeronymova jednota, pomocné dílo evangelických církví na území dnešní ČR (dodnes přispívá na opravy a údržbu církevních budov ČCE)
- 7. 6. 1938 † Josef **Souček**, první synodní senior ČCE
- 14. 6. 1798 * František **Palacký**, „otec národa“, významný český politik a historik
- 21. 6. 1621 poprava 27 představitelů českého stavovského povstání na Staroměstském náměstí v Praze

Červenec

- (5. 7.) na jaře roku 863 přišli na Moravu věrozvěstové Konstantin (Cyril) a Metoděj
- 5. 7. 1903 položen základní kámen Husova pomníku v Praze. V komisi pro jeho postavení byl i římskokatolický historik Josef Pekař.
- 6. 7. 1415 † Mistr Jan **Hus** v Kostnici (upálen)
- 11. 7. 1963 † František **Bednář**, historik, teolog a profesor Husovy (a Komenského) evangelické bohoslovecké fakulty v Praze
- 21. 7. 1773 papežskou bulou zrušeno Tovaryšstvo Ježíšovo (jezuitský řád)
- 23. 7. 1433 ve skotském St. Andrews upálen husitský emisar a lékař **Pavel z Kravař**

Srpen

- 11. 8. 1948 * Jan **Palach**, českobratrský evangelík, člen sboru v Libiši u Neratovic
- 13. 8. 1843 * Karel **Šebor**, český hudební skladatel, autor oper Husitská nevěsta (první využití husitského chorálu v české novodobé hudbě), Templáři na Moravě
- 17. 8. 1753 * Josef **Dobrovský**, kněz, jezuita, český filolog, zakladatel slavistiky
- 23. 8. 1803 * Jan Erazim **Vocel**, básník, historik, archeolog, národní buditel
- 28. 8. 1843 * August **Sedláček**, historik, kastelolog, heraldik, genealog, autor patnáctisvazkového díla Hrady, zámky a tvrze Království českého

Září

- 4. 9. 1723 korunovace císaře Karla VI. na českého krále
- 8. 9. 1783 * Nikolaj Frederik Severin **Grundtvig**, dánský evangelický kazatel, politik a spisovatel

Říjen

- 21. 10. 1973 † Gustav Adolf **Řičan** mladší, českobratrský kazatel a církevní a regionální historik
- 26. 10. 1903 založena Česká diakonie
- 28. 10. 1413 Mistr Jan Hus dokončuje svou Postilu
- 28. 10. 1918 vznik samostatného Československa
- 31. 10. 1517 světový den reformace (Martin Luther v tento den vyvěsil na dveře kostela ve Wittenbergu svých 95 tezí)

Listopad

- 4. 11. 1763 * Karel Václav Ignác **Thám**, český obrozenecký filolog, básník, autor Obrany jazyka českého
- 5. 11. 1953 † dr. Ferdinand **Hrejsa**, profesor Husovy bohoslovecké fakulty, historik
- 10. 11. 1483 * dr. Martin **Luther**, teolog, reformátor
- 23. 11. 1918 † dr. Čeněk **Dušek**, farář, superintendent a zakladatel Kostnické jednoty
- 30. 11. 1393 † **Matěj z Janova**, Husův předchůdce, žák Jana Miliče z Kroměříže

Prosinec

- 11. 12. 1528 † **Lukáš Pražský**, teolog a významný biskup Jednoty bratrské
- 18. 12. 1863 * František Ferdinand **d'Este**, následník rakouského trůnu, hodlal odstranit státní dualismus
- 29. 12. 1813 * Karel **Sabina**, publicista, spisovatel, operní libretista (Prodaná nevěsta)